БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 68 (2101). | 4 апрель, чоршанба, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА РАҲБАРЛИКНИ ЯНАДА ЯХШИЛАЙЛИК!

КПСС Марказий Комитетининг тарихий март Пленуми мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини яна ҳам юксалтириш масаласини кенг муҳокама қилиб, қишлоқ хўжалигига раҳбарликни ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтариш партия ташкилотлари олдида турган энг асосий вазифа эканлигини алоҳида уқтирди. Яқиндагина ўз ишини муваффақиятли якунлаган Тошкент область партия комитетининг пленуми ана шу муҳим масалани — КПСС Марказий Комитети март Пленуми якунлари ва қишлоқ хўжалигига раҳбарлик юзасидан область партия ташкилотининг вазифалари ҳақидаги масалани муҳокама қилди.

Пленум кўрсатиб ўтганидек, областимиз қишлоқ хўжалиги кейинги йиллар ичида маълум даражада муваффақиятларга эришди. КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумидан кейинги давр ичида суғориладиган экин майдонлари 47 минг гектардан ортиқ кўпайди. Пахта майдонлари 1953 йилдаги 170,5 минг гектардан 1961 йилга келиб 214,8 минг гектарга етди. Маккажўхори экинлар орасидан мустаҳкам ўрин олди. Шу давр ичида йирик шохли корамоллар туёғи 89,9 минг бош кўпайди. Чорвачилик ва деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш анча ошди.

Лекин қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва уни тайёрлаш суръати ҳозирги юксак талаблар даражасида эмас. Кейинги уч йил ичида колхоз ва совхозларимиз давлатга 95,4 минг тонна пахта, 195,5 минг тонна сабзавот, 137,8 минг тонна картошка, 5,6 минг тонна сутни кам етказиб бердилар. Гўшт, сут, ёғ ва бошқа чорва маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашда ҳам сезиларли даражада қолоқлик бор.

Бу камчиликларнинг асосий сабаби нимада? Асосий сабаб қишлоқ хўжалигига ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилинмаганлиги, ташкилотчилик ишларининг бўшашиб кетганлигидир. Пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришдаги бу жиддий камчиликлар, — дейилади Ўзбекистон КП Марказий Комитети II пленуми қарорида, — кўпгина партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари томонидан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарлиги даражаси пастлиги оқибатидир. Область ва район партия ҳамда совет ташкилотларининг баъзи раҳбарлари КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейин эришилган муваффақиятлар билан хотиржам бўлиб қолдилар, қишлоқ хўжалигига эътиборни сусайтириб юбордилар, умумий кўрсаткичларнинг миқдори билан қаноатланиб, ҳар бир айрим хўжаликнинг экономикаси қай аҳволда эканлигини чуқур ўрганмадилар, қолоқ хўжаликларни илғорлар даражасига етказиш ўрнига ўртача колхозлар ва совхозлар даражасига етказиш йўлини тутдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети II пленуми томонидан кўрсатилган бу камчиликлар областимизга ҳам таллуқлидир. Область партия комитетининг пленуми ана шу йўл қўйилган камчиликларни рўйрост очиб ташлади, олдимизда турган конкрет ва амалий вазифаларни белгилаб берди.

Пленум шуни алоҳида таъкидлаб кўрсатдики, областимизда ҳам шу вақтга қадар давом этиб келган ўт-далали система қишлоқ хўжалигимизни ва унинг асосий тармоғи бўлган пахтачиликни ривожланишига маълум даражада тўсқинлик қилди. Маккажўхори, қанд лавлаги, дуккакли экинларнинг кам экилишига сабаб бўлди. Масалан ўтган йили областимизда суғориладиган экин майдонларининг 17,2 процентига беда, 8,5 процентига маккажўхори экилганлигини қандай баҳолаш керак.

Партия ташкилотларимиз КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларига амал қилиб, экин майдонлари структурасини қайта кўриб чиқдилар. Пахта, маккажўхори, қанд лавлаги, дуккакли экинлар, картошка ва сабзавот экиладиган майдонлар анча кенгайтирилди. Аммо бу қилинган ишлар ҳали етарли эмас. Айрим район, колхоз ва совхоз раҳбарлари ҳали ҳам эски кайфиятда юрибдилар. Масалан Қуйи Чирчиқ районида бу йилги план бўйича пахта ва канопга атиги 64,2 процент майдон, беда учун эса 15,7 процент майдон ажратилган. Шунингдек Чиноз, Ўрта Чирчиқ районларидаги айрим хўжаликларда ҳам ана шундай аҳволга йўл қўйилган. Бу йил сув камчил бўлишига қарамасдан бу районлардаги айрим хўжаликларда шоли экишга план бўйича анчагина ерлар ажратилган.

Ернинг қадрига етмоқ керак. Ер — деҳқоннинг бойлик манбаи. Уни боқсанг, ўғит берсанг, сифатли қилиб ҳайдасанг, силаб-сийпасанг, ер сендан ўз бойлигини аямайди, тўкиб-солади, сен истаганча «оқ олтин» дурдоналарини хадя қилади. Хамма гап ердан оқилона фойдаланиб иқтисодий жиҳатдан кўп фойда келтирадиган экинларни кўпроқ экишда!

Қишлоқ хўжалигимизни, айниқса пахтачиликни кескин ривожлантириш учун мавжуд барча резервларни топиб ишга солиш керак. Бу резервлардан бири, ҳосилдорликни оширишдир. Қадрдонимиз ўртоқ Н. С. Хрушчев Тошкент кенгашида пахтакорларга маслаҳат бериб 25 центнердан кам ҳосил олган бирорта колхоз ва совхоз қолмаслиги керак, деб уқтирди. Ўтган йили областимиздаги 142 пахтакор колхоз ва совхознинг 102 таси 160,3 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан кам ҳосил олди. Агар биз ана шу колхоз ва совхозларда ҳосилдорликни оширишга эришсак, қўшимча 100 минг тонна «оқ олтин» олишимиз мумкин. Шу билан бирга ўрта хўжаликларни юқори ҳосилли хўжаликлар даражасига кўтаришимиз лозим. Областимизда бошланган 40—45 центнерчилик ҳаракатини ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйиш керак.

Пахта ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим резервларидан бири комплекс механизацияни кенг жорий қилишдир. Бу йил областимизда 140,5 минг гектар ерга режа сими тортилиб квадрат-уялаб чигит экилади. 140 минг тонна ҳосил машина билан териб олинади. Бу муҳим вазифани бажариш учун мавжуд техникадан самарали фойдаланиш, ҳозирдан бошлаб квадратларнинг сифатли ва аниқ бўлишига эришиш керак.

Шундай бўлишига қарамасдан айрим район колхоз ва совхозларда экишга тайёргарлик суст бораётир. Техника тайёр эмас. Далалар яхши текисланмаган, ғўзапоя ва бегона ўтлардан дуруст тозаланмаган. Ерда етарли миқдорда нам тўплашга аҳамият берилмаётганлиги жиддий камчиликдир. Бўка, Пискент, Оққўрғон, Янгийўл ва Чиноз районларида ана шундай камчиликка йўл қўйилмоқда.

Вазифа — чигит экиш ишларини жуда қисқа муддатларда сифатли қилиб ўтказиш, чигит суви бермасдан уни текис ундириб олишга эришмоқ даркор. Бунинг учун талаб қилинган жойларда запас сув бериш, бороналаш ишларини сифатли қилиб ўтказиш, бегона ўтларнинг илдизларини даладан чиқариб ташлаш, дала бурчаклари, карта чеккаларини ҳайдашга катта аҳамият бериш керак. Шунингдек, кўчат қалинлигига алоҳида эътибор бермоқ зарур. Ҳар бир гектар ерда камида 100 минг кўчат бўлишига эришмоқ керак.

Пленум чорвачиликни ривожлантириш, унинг махсулдорлигини, картошка ва сабзавот экинлари ҳосилдорлигини ошириш масалаларига алоҳида эътибор берди. Шунингдек, колхозларга оталик ёрдамини яна ҳам кучайтириш, колхозчилар моддий-маданий фаровонлигини тинмай ошириб бориш ва бошқа масалалар пленумнинг асосий диққат марказида бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари асосида областимизда ҳам бешта территориал — ишлаб чиқариш бошқармаси тузилди. Янгиер, Чирчиқ, Янгийўл, Тошкент, Сирдарё колхоз ва совхоз ишлаб чиқариш бошқармалари ташкил этилди. Бу янги органлар колхоз ва совхозларда партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш, давлат интизомига қатъий риоя қилиш, кадрларни танлаш ва ўқитиш, барча хўжаликларда илғорлар тажрибасини оммалаштириш, ишлаб чиқаришни тўғри ташкил этиш, нормалаштириш ва меҳнатга ҳақ тўлаш ҳақидаги қарорларини амалга ошириш устидан контроллик қилиб борадилар.

Район ва шаҳар партия комитетлари колхоз ва совхозларда оммавий-сиёсий ишларни юксак даражага кўтаришлари, КПСС XXII съезди ва Марказий Комитет март Пленумининг қарорларини қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига кун сайин, моҳирлик билан тушунтиришлари лозим. Ижодкор, талантли халқимизнинг бутун куч-ғайратини партиямиз томонидан совет халқи олдига қўйилаётган улуғвор вазифаларни бажаришга сафарбар этайлик, мамлакатга тобора кўп пахта, гўшт, сут, ёғ ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берайлик!

КРЕМЛДА МУЗИКАНИНГ БАҲОР БАЙРАМИ

СССР КОМПОЗИТОРЛАРИ БУТУНИТТИФОҚ УЧИНЧИ СЪЕЗДИНИНГ ЯКУНЛОВЧИ КОНЦЕРТИ

МОСКВА, 2 апрель. (ТАСС). Бугун, П. И. Чайковский номидаги халқаро конкурс Москвада бошланган куни Кремлдаги Съездлар саройида композиторлар съезди ўз ишини тамомлаганлиги шарафига бағишланган концерт бўлди.

Концерт С. Туликовнинг «Ленин тўғрисидаги қўшиқ» деган асари билан бошланди. Барча иттифоқчи республикаларнинг композиторлари яратган куйлар кетма-кет ижро этила берди. Л. Грабовскийнинг оркестр билан бирга хор ижро этиши учун ёзган украинча қўшиғи саҳнада янграйди. Н. Кондратюк Г. Майбороданинг «Арсенал» операсидан Максим ариясини ижро этади. Д. Шостаковичнинг хор учун ёзган «9-январь» поэмасининг ижро этилиши ҳамиша бўлганидек бу сафар ҳам кўп ажиб ҳисларни қўзғади.

В. Мураделининг «Бухенвальд бонги» деган асарини, В. Соловьёв-Седойнинг «Солдат — ҳамиша солдатдир» деган асарини, М. Блантернинг «Олис йўлга жўнаш олдидан» деган музикасини Совет Армиясининг Александров номидаги Қизил байроқли ашула ва рақс ансамбли ижро этди.

Томошабинлар асарларнинг авторларини ва бу асарларни ижро этган артистларни гулдурос қарсаклар билан олқишладилар.

Кремлнинг Съездлар саройидаги концертда Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, А. Н. Шелепин ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари З. Клишко ва Руминия Ишчи партиясининг секретари М. Даля ложада партия ва ҳукумат раҳбарлари билан бирга бўлдилар. Композиторлардан Д. Шостакович ва Т. Хренников ложага таклиф қилиндилар. (ТАСС).

Сўнгги ахборот

ГЛАЗГОДА НАМОЙИШ

Глазго шаҳридаги намойишда бир мингдан кўпроқ киши қатнашди. Намойишчилар Ғарб ядро синовларини тўхтатсин ва «Поларис» ядро ракеталари билан қуролланган америка сув ости кемаларининг базалари йўқотилсин, деб талаб қилдилар.

ШУ ҲАМ ИНСОФДАНМИ

Полиция митингга тўпланган африкаликларга кўздан ёш оқизадиган газ тўлдирилган гранаталар ирғитди. Жанубий Родезиянинг маъмурий маркази Солсбери шаҳрига яқин икки посёлкада ўтказилган шу митинг қатнашчиларидан уч кишини полиция қамоққа олди.

НОРОЗИЛИК

Норвегия Ишчи партиясининг ёшлар ташкилоти Испаниянинг Ослодаги элчихонасига хат юборди. Бу хатда франкочилар режими ўзининг сиёсий мухолифларини таъқиб қилаётганлигига қарши норозилик билдирилган, дейилади «Фритт слаг» газетасининг хабарида.

АҲОЛИ КЎПАЙМОҚДА

2 апрелда Болгарияда бир чақалоқ туғилиши билан мамлакат аҳолисининг сони 8 миллион кишига етди. Мамлакатда ҳар 3, 4 минутда бир чақалоқ туғилади. Мамлакат аҳолисининг сони 1962 йил 1 январда 7 миллион 981 минг 135 кишига етган эди. (ТАСС).

Баҳорнинг бир куни йилга татийди

Чигитни вақтида сифатли қилиб экиб олсак, мўл ҳосилга пухта замин қўйган бўламиз

САБЗАВОТЧИЛАР ҒАЙРАТИ

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларидан руҳланган Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз аъзолари эртаги сабзавот ва картошка экиш ишларини қизитиб юбордилар.

Шу кунларда колхоз далаларида ҳаёт қайнаётир. Ўтган йили баракали хирмон кўтарган сабзавотчилар бу йил ҳам кўкламга пухта тайёргарлик кўрдилар. Колхоз бўйича далага 12320 тонна маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди, ариқзовурлар сифатли қилиб тозаланди, мавжуд қишлоқ хўжалик техникасининг ҳаммаси ремонтдан чиқарилди.

Колхознинг Тўлаш Йўлдошев бошлиқ 17-бригадаси аъзолари бу ишларда олдинги ўринда бормоқда. Бригада аъзолари колхозда биринчи бўлиб карам, картошка, сабзи, лавлаги экиш планини бажардилар.

Қ. Ойхўжаев бошлиқ парник хўжалиги бригадаси аъзолари сабзавотчиларга катта ёрдам бермоқда. Улар 1.100.000 туп карам кўчати етиштириб бердилар, ярим миллиондан ортиқ помидор кўчати пикеровка қилинди. Бригаданинг Ў. Турсунова, И. Ҳакимова, В. Алиматова каби илғор аъзолари кундалик нормани 120—140 процентга етказиб бажармоқдалар.

Ҳ. СУННАТОВ,
А. ЭГАМНАЗАРОВ.

Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз аъзолари бу йил 1865 гектар ернинг ҳар гектаридан 189,5 центнердан каноп пояси етиштириш учун курашмоқдалар. Ҳозир колхозда экишга тайёргарлик ишлари тугалланай деб қолди. Суратда: каноп экиладиган далаларга минерал ўғит солинмоқда.
Л. Мейнер фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ИККИ БАРАВАР ОШИРАМИЗ

Деҳқонларнинг энг яқин дўсти, Никита Сергеевич Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида қилган докладида қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш зарурлигини алоҳида таъкидлаб ўтди. Бу жуда муҳим масала. Ердан унумли фойдаланилса, ҳосил мўл, харажатлар кам бўлса, турмушимиз янада фаровон бўлади, коммунизмнинг ғалабаси тезлашади.

Ўтган йили бизнинг колхозимиз 1320 гектар пахта майдонидан 13,5 центнердан ҳосил олди. Бу йил мен пахтачилик бригадасига ўтиб ишлашга қарор қилдим.

Бригадамизга 140 гектар ер ажратиб берилди. 1961 йилда шу ерлардан ўрта ҳисобда 15 центнердан ҳосил олинган эди. Биз бригада аъзолари билан фикрлашиб, ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олдик. Ҳамма бу фикрни қўллаб-қувватлади. Қачонгача 13—14 центнердан ҳосил олиб, колхозимизни давлатдан қарздор қилиб юрамиз, дейишди бригадамиз аъзолари. Ҳозир кўкламги ишларни шу вазифани бажаришга мослаб олиб бораяпмиз.

Колхоз бу йил 1328 гектар ерга чигит экади. Пахтакорлар ҳар гектар ердан 22 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олдилар. Бу мажбурият бажарилса бир йилда ҳосилдорлик гектар бошига 8,5 центнер ошади. Бизнинг бригадамиз эса ҳосилдорликни роса икки баравар оширади. Март Пленуми ҳужжатлари бизни шундай вазифаларга отлантирди.

Ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олиш учун қандай ишлар қилдик? Кейинги йилларда Мирзачўлда шўр ерлар анча кўпайиб кетди. Ҳосилдорликнинг кескин камайиб кетиши асосан шунга боғлиқ эди. Биз бу йил шўр ювишга катта эътибор бердик. Кўпроқ маҳаллий ўғит тўплаб далаларга чиқардик. Бу тадбир ҳам ернинг шўрини йўқотишга, шунинг билан бирга уни семиртиришга хизмат қилади.

Ҳосилдорликни оширишда ернинг текис бўлиши катта роль ўйнайди. Агар ер нотекис бўлса, шўр ҳам кўпаяверади, кўчат кам бўлади. Шуни назарда тутиб, пахта майдонларини яхши текисладик. Бу йил кўклам қурғоқроқ келди. Эҳтимол ёзда ҳам сув камроқ бўлар. Шунинг учун ҳозир чигит экишдан олдин ерни қўшимча суғораяпмиз. Бу тадбир чигитнинг бир текисда соғлом униб чиқишини таъминлайди. Биз мажбуриятимизни бажариш мақсадида ҳозиргача ана шу ишларни амалга оширдик.

Чигит экишни қизғин бошлаб юбордик. Энди йил давомида фидокорона меҳнат қилиб, механизациядан унумли фойдаланиб, 1962 қишлоқ хўжалик йилини яхши натижалар билан якунлаш учун ҳамма чораларни кўрамиз.

Сорахон ШОДМОНОВА,
Гулистон районидаги «Ленинград» колхозининг бригадири.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

Оққўрғон. Карл Маркс номли колхознинг ўртоқ И. Беркинбоев бошлиқ бригадаси аъзолари чигит экишга пухта тайёргарлик билан киришдилар. Улар 125 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 23 ўрнига 25 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар.

Қ. Сайдинохунов.

Бекобод. Райондаги кўпгина бригадаларнинг пахтакорлари ер етилиши биланоқ чигит экишни бошлаб юбордилар. Ҳозирги кунларда Навоий номли колхознинг Х. Эшбеков, Х. Эрдонаев, 2-«Далварзин» совхозининг 2-бўлимидаги К. Бобоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда чигит экиш уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Бу бригадаларнинг пахтакорлари ҳар гектар ердан камида 25—30 центнердан ҳосил етиштиришга эришиш учун ишни бошидан пухта қилишга алоҳида эътибор бераяптилар.

Э. Қодиров.

Пухта тайёргарлик билан

ЯНГИЕР. Шу кунларда 1-«Боёвут» совхозининг 8-бўлими пахтакорлари ҳузурида бўлган киши беҳад қувониб кетади. Бўлим пахтакорлари 340 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 29 ўрнига 32 центнердан ҳосил етиштиришга сўз бериб, дала ишларини намунали ташкил этишган. Ҳозирга қадар далага берилган топшириқдаги 600 тонна ўрнига 1400 тонна гўнг ташиб чиқарилди. Бу ишда, айниқса, тракторчилардан О. Усмонов, К. Бадракли, аравакашлардан М. Ўрозов, А. Шодмонқулов ўртоқлар бошқаларга ўрнак кўрсатмоқдалар.

Ерда тўпланган намни тўла сақлаб қолиш мақсадида бороналаш ишлари сифатли ўтказилди. Тракторчилардан Ш. Холбоев, Қ. Шербоев ўртоқлар ерларни моҳирлик билан бороналадилар.

Шунингдек райондаги «Коммунизм» колхозининг кўпгина илғор бригадаларида ҳам пухта тайёргарлик кўрилганлиги учун чигит экиш намунали ўтказилмоқда.

Р. ЖУМАНАЗАРОВ,
Г. ЮСУПОВ.

Холматов нега шоли экишдан воз кечди?

1961 йилнинг илк баҳорида Тошпўлат ака Валентин Тюпко звеносига аъзо бўлиб келди. Икки дўст деҳқончилик қилишга киришдилар. Ишлар қизиб кетди. Эрта кузда сифатли қилиб ҳайдалган ерлар қишнинг қор-ёмғирини симириб кўпчиб ётган эди. Ана шу майдонлар сифатли қилиб бороналанди. Техникани ўзининг энг яқин дўсти деб билган Валентин Тюпконинг мақсади қиши билан тўпланган намни тўла сақлаб қолиш, оқибатда экилган чигитни тупроқнинг ўз намига текис ундириб олиш эди. Мўл ҳосилга пухта замин яратилаётган ана шундай кунларнинг бирида Тошпўлат ака Валентин Тюпкога мурожаат қилди:

— «Валентин, мен ҳар йили беш-олти сотих ерга шоли экиб олар эдим. Тўй қилишим керак. Бунинг устига бола-чақалар ошни яхши кўришади. Бу йил ҳам шоли экмасам бўлмайдиганга ўхшайди. Шунинг учун менга озгина ер ажратиб берсангиз, шоли эксам.

Валентин Тошпўлат аканинг сўзларига қулоқ солар экан, кафтдек қилиб текислаб қўйилган карталарга назар ташлади ва аста гап бошлади.

— Тошпўлат ака, — деди у, Ватанга мўлкўл «оқ олтин» етказиб берамиз деб ваъда бердикми, ана шуни бажариш иккаламизнинг шарафли бурчимиздир. Бизнинг ошимиз ҳам, нонимиз ҳам, кийимимиз ҳам, қўйингчи, ҳаммаси пахтадан. Хўш, беш-олти сотих ерга шоли ҳам экдингиз дейлик. Ўша ердан қанча ҳосил оласиз?

— Беш сотих ердан 120—130 килограмм атрофида шоли олиш мумкин.

— Ана, кўрдингизми. Беш сотих ерга шоли эксангиз иш кунингизнинг ярмиси шолипояда ўтади. Иккинчидан, шоли сувни кўп талаб қилади. Мана шундай сув камоб йилда сиз, мен ва бошқалар шоли экишга авж қўйсак, аҳвол нима бўлади? Пахтанинг қадрига етайлик. Юқори ҳосил кўтарсак, шоли ҳам, бошқаси ҳам бўлади.

Ҳа, деҳқончиликнинг ҳақиқий қаҳрамони бўлган Валентин ҳақ гапни айтган эди. Буни тушунган Тошпўлат ака иккинчи марта шоли экиш ҳақида гап очмади. Улар амалий ишга киришдилар. Икки деҳқон 24 гектар ерга чигитни квадрат-уялаб экдилар. Қулай агротехника муддатларда ташланган уруғ тупроқнинг ўз намига бехато униб чиқди, аниқ квадратлар ҳосил бўлди. Ғўза қатор ораларига қудратли техника ёрдамида икки томонлама ишлов бериш авж олдирилди. Тошпўлат ака эгатларга жилдиратиб сув таради. Меҳр билан парвариш қилинган кўчатлар кун сайин яшнади.

Олтин куз. Ёз бўйи қилинган ҳалол меҳнат далада ўзини кўз-кўз қила бошлади. Қаёққа назар ташламанг олтин чаноқлар. Қудратли ХВСлар ишга тушди, бункер кетидан-бункерлар тўла бошлади. Прицепли трактор пахта тайёрлаш пункти томон йўл олди...

Баракали меҳнат қилиб тўпланган ҳосилнинг бир грамми ҳам нобуд қилинмасдан ўз вақтида йиғиб-териб олинди. 24 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 30 ўрнига 38,8 центнердан «оқ олтин» кўтарилди. Бир центнер пахтанинг таннархи эса 6 сўм 81 тийинга тушди. Етиштирилган ҳосилни тақсимлаганда киши бошига 46 тоннадан кўпроқни ташкил қилди.

Хўш, шоли масаласи нима бўлди дерсиз. Мана бундай бўлди: Тошпўлат ака ёз бўйи ишлаган меҳнатига ойлик олиб турди. Унинг олган пулларини ҳисоб-китоб қилганда ҳар ойга 80 сўмдан тўғри келади. Йилнинг охирига бориб яна ҳисоб-китоб қилинди. Чунки, улар ҳар гектар ердан планда белгиланганидан 8 центнер ошириб ҳосил кўтарган эдилар. Бундан ташқари ишлаб чиқариш учун ажратилган маблағнинг маълум қисми ҳам тежаб қолинди. Ана шуларни ҳисобга олиб, уларга яна қўшимча ҳақ тўланди. Тошпўлат аканинг ўзига тегадиган қўшимча ҳақ 980 сўмни ташкил этди. Ўртоқ Валентин Тюпко бу пулларни Тошпўлат акага тутқазар экан, мана сизга шоли эмас, тайёр гурунч, килограммини 80 тийиндан олсангиз 1225 килограмм гурунч келади. Беш сотих ерга шоли экиб, қанча меҳнат қилиб 125 килограмм шоли олгангингиз қаёқда-ю, мана бу қаёқда, — деди.

Ҳурматли пахтакор, балки сиз ҳам шоли экмоқчи бўлиб тургандирсиз. Сиз ҳам яхши ўйлаб кўринг, сиз ҳам пахтага меҳр қўйинг, унинг қадрига етинг. Чунки «оқ олтин» туфайли ўзингизга керакли бўлган ҳамма нарсага эришасиз.

С. ШОКАРИМОВ.

Бу йил Тошкент қишлоқ хўжалик институти кўп мутахассис тайёрлади. Қишлоқ хўжалигимизнинг бу янги кадрлари республиканинг турли чеккаларидаги колхоз ва совхозларга йўлланма олмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги Мирзачўлда янгидан ташкил этилган совхозларга бориб ишлаш истагини билдирди. Суратда: (чапдан) институтни битирувчилардан Тўра Носиров, Ҳушбек Жўраев, Александр Шелабаев, Ёқуб Мансуров, Шахрулла Тангриев ва Мамадали Умаралиев ўртоқлар.
В. Сироткин фотоси.

КПСС МК март Пленуми қарорларини амалга оширамиз

ИЖОДКОРЛАР

Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводида рационализатор ва ихтирочилар сафи илғор ишчилар ҳисобига тобора кўпайиб бормоқда. Ҳозир корхонадаги ҳар беш ишчининг бири рационализатор. Биргина шу йилнинг икки ярим ойи бадалида 15 ишчи биринчи марта рационализаторлик таклифи киритди. Дизель цехининг слесари М. Эралиевнинг тепловоз ремонтида эски шпинделлардан фойдаланиш тўғрисида киритган таклифи катта аҳамиятга эгадир. Бу таклиф йил мобайнида корхонанинг 2083 сўм маблағини тежашга имкон беради. Шунингдек, ишчилардан К. Тўлаганов, Н. Абдухалилов, мастер К. Хўжаев ўртоқлар томонидан киритилган новаторлик таклифлари ҳам меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилашга ёрдам беради.

Рационализатор ва ихтирочиларнинг кўпгина таклифлари ишлаб чиқариш процессларини механизациялашга қаратилган. Уларнинг ижодий ташаббуслари натижасида илғор, прогрессив методларни ишлаб чиқаришга жорий этиш квартал плани муддатидан илгари бажарилди. Шу давр ичида 90 та қимматли таклиф амалга оширилди. Бу йилига корхонанинг 40 минг сўм маблағини тежаш имконини беради.

Ж. МАҲМУДОВ.

Ҳалол меҳнат туфайли

Граждан Ҳаво Флоти Ўзбекистон территориал бошқармасининг коллективи вертолётлар бўлинмасининг учувчиси Салвар Толиповни жуда ҳурмат қилади. Унинг расми ҳозир бўлинманинг Ҳурмат тахтасидан жой олган. Бу йигитнинг эл оғзига тушишига сабаб нима? Унинг ҳалол меҳнати, умумхалқ ишига қўшаётган ҳиссасидир.

Қийин об-ҳаво шароитида чўлларда, тоғларда қидирув ишлари олиб бориш геологлардан зўр маҳорат ва жасорат талаб қилади. Уларга транспорт хизмати кўрсатаётган учувчи эса янада довюракроқ, жасоратлироқ бўлиши керак. Ўртоқ Толипов ана шу хислатларга эга бўлган авиатор.

Яқинда ўртоқ Толипов раҳбарлигидаги «МИ-4» вертолёти экипажининг аъзолари бўлинмада биринчи бўлиб коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номга эга бўлдилар. Улар ҳавода учиш соати бўйича январь ойи учун белгиланган топшириқни 2,5 ҳисса адо этдилар. Экипаж бошлиғи Салвар Толипов эса яқинда яна бир янги маррани эгаллади: у авариясиз 500 минг километр масофани босиб ўтди. Эришган бу муваффақиятлари учун моҳир учувчи Граждан Ҳаво Флоти аълочиси значоги билан мукофотланди.

Ч. ПЕРЕПЕЛИЦА.

Тошкентдаги асбобсозлик заводи иккинчи цехининг ишчиси Ольга Чайкина кўпйиллик бой тажрибага эга. Моҳир ишчи ўз касбини корхонага янгигина келган ёшларга бажонидил ўргатади. Ҳозир унинг тарбиясини олган ўнларча ёшлар корхонанинг энг илғор ишчилари ҳисобланадилар. Суратда: кекса ишчи О. Чайкина (чапда) шогирдлари Ф. Султонова ва М. Ҳакимовалар билан.

А. Тўраев фотоси.

ИШЛАБ-ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАЛАРИДА

БИЗ ИШНИ НИМАДАН БОШЛАДИК

И. СОТИБОЛДИЕВ,
Янгийўл территориал ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

<>

КПСС Марказий Комитети март Пленуми ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи ва партиянинг қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш соҳасидаги вазифалари тўғрисида» қилган докладини муҳокама қилди ҳамда бу масала юзасидан қарор ва КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатини қабул қилди. Ана шу ҳужжатларда барча партия ташкилотлари ва меҳнаткашлар қишлоқ хўжалигини кескин юксалтириш юзасидан жанговар ишларни амалга оширишга чақирилди.

КПСС Марказий Комитетининг қарори Янгийўл территориал колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармаси колхозчилари, совхоз ишчилари ва мутахассисларини янги меҳнат ғалабаларига руҳлантириб юборди. Пахтачилик, лубчилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини кескин юксалтириш юзасидан ўзаро мусобақа авж олиб кетди.

Чиноз, Янгийўл, Юқори Чирчиқ ва Қуйи Чирчиқ районларини ўз ичига олган Янгийўл территориал ишлаб чиқариш бошқармасига ҳаммаси бўлиб 42 колхоз, 3 совхоз киради. Ҳозирги пайтда район партия комитетларининг ёрдамида бошқармага энг ишчан, тажрибали қадрларни танлаб олаётирмиз. Ташкилотчи инспекторларни ва инструкторларни танлашга алоҳида аҳамият берилмоқда. Чунки улар колхоз-совхоз ишлаб чиқариши билан бевосита шуғулланадилар, доим ўша ерда бўладилар.

Биз, айниқса, қолоқ колхозларни илғорлар даражасига кўтаришга жиддий эътибор берамиз. Зонамизда 12 та ана шундай қолоқ колхоз бор. Уларга қишлоқ хўжалигини яхши биладиган, ташкилотчи ва ташаббускор инспекторлар танланмоқда. Зоотехник, агроном, инженерлик ва бошқа лавозимларга олий маълумотли кишилар танланди.

Зонамиздаги кўпгина колхоз ва совхозлар пахта ва маккажўхори экишни қизитиб юбордилар. Ҳозирга қадар беш минг гектардан ортиқ ерга чигит ва 5 минг гектарга яқин ерга маккажўхори экилди. Бу экинларнинг аксарият қисми квадрат-уялаб экилди. Чигитни квадрат-уялаб ва аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалар ёрдамида экишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Айниқса, Қуйи Чирчиқ районидаги «ЎзССР беш йиллиги» совхози, Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозларда экиш ишлари қизғин бормоқда. Шунингдек, Янгийўл районидаги «Коммунизм», Энгельс номли, «Ленинизм» колхозларида ҳам мўл ҳосил етиштириш мақсадида иш қизғин давом эттирилаётир.

Лекин шуни айтиш керакки, Юқори Чирчиқ ва Чиноз районларида кўклам экиши жуда суст бораяпти. Бошқарма район партия комитетлари билан биргаликда бу соҳадаги сусткашликни тугатиш, маккажўхори экишни яқин кунлар ичида тугаллаш, чигит экишни қисқа муддатларда юқори сифатли қилиб ўтказиш учун зарур чораларни кўраётир.

Бизда КПСС XXII съезди, партия Программаси ва КПСС Марказий Комитети март Пленуми белгилаб берган улкан вазифаларни муваффақиятли бажариш учун ҳамма имкониятлар бор. Ана шу имкониятларни рўёбга чиқариш учун ташкилотчилик ва қишлоқ хўжалигига раҳбарлик ишлари савиясини ҳар қачонгидан кўра яхшилаймиз, ҳар бир меҳнаткаш, ҳар бир ходимнинг ижодий ташаббус кўрсатишига, ҳаёт томонидан илгари сурилган вазифаларни ҳал қилиш учун бутун куч-ғайратини сарфлашига эришамиз.

Зонамизда ҳозирнинг ўзидаёқ баъзибир муваффақиятлар қўлга киритилди. Жумладан, давлатга тухум, сут, гўшт сотиш квартал планлари ортиғи билан бажарилди.

Колхозчилар, совхоз ишчилари эришилган дастлабки ютуқларни мустаҳкамлаш чораларини кўрмоқдалар. Пахта, луб экинлари ҳосили, гўшт ва сут етиштиришни кўпайтириш юзасидан олинган мажбуриятларни бажаришга ҳар бир меҳнаткаш ўзининг ҳиссасини қўшиш учун интилмоқда. Бу йил зонамиз колхоз ва совхозлари бўйича давлатга 101 минг 50 тонна пахта, 230 минг тонна каноп пояси, сўйилган вазнда 5470 тонна гўшт, 28 минг 130 тонна сут, 5.956 минг дона тухум, 279 тонна жун, 294 тонна пилла сотилади. Йил охиригача сигирлар 11780 бошга, қўй ва эчкилар — 128 минг бошга, чўчқалар — 26600 бошга, парранда — 143 минг бошга етказилади. Шунингдек, 200 минг тонна силос бостирилиб, 176 минг тонна дағал ем-хашак -жамғарилади. Ҳар гектар ердаги маккажўхоридан 500 центнердан кўкпоя, бедадан 80 центнердан, лавлагидан 250 центнердан ҳосил олиш учун курашамиз.

Пахта етиштиришни кўпайтириш ниятида кўчатни кўпайтиришни таъминлайдиган экиш схемалари танланди. Бу йил 15450 гектар ерга квадрат-уялаб, шу жумладан 5800 гектар ерга уяларга аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган сеялка ёрдамида чигит экилади. 14960 гектар ернинг пахтаси, яъни 20990 тонна пахта машиналар билан териб олинади.

Территориал ишлабчиқариш бошқарма меҳнаткашлари қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ҳам кескин ривожлантириш учун астойдил курашадилар.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ ХРОНИКАСИ

РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИНИНГ ПЛЕНУМИ

Шу кунларда областимизда район партия комитетларининг пленумлари бўлиб ўтмоқда. Пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитети март Пленуми якунлари ва қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш юзасидан район партия ташкилотларининг вазифалари ҳақидаги масалани кенг ва атрофлича муҳокама қилмоқдалар.

Музокараларда қатнашаётган коммунистлар партия Марказий Комитети март Пленуми қарорларини якдиллик билан маъқуллаб, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг мўл-кўллигини таъминлашда ички резервлардан, айниқса, ердан, ишчи кучларидан, мавжуд техникадан самарали фойдаланиш масалалари ҳақида батафсил гаплашиб олмоқдалар.

Қуйи Чирчиқ, Чиноз, Бўка, Сирдарё, Гулистон районларида бўлиб ўтган пленумларда пахтачиликни ва қишлоқ хўжалиги бошқа экинларининг ҳосилдорлигини кескин равишда ошириш ва жамоат чорвачилигини ривожлантириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланган қарорлар қабул қилинди.

Шунингдек пленумларда ташкилий масалалар ҳам қараб чиқилди. Қуйи Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Сотиболдиев Янгийўл колхоз-совхоз бошқармасининг бошлиғи вазифасига ўтганлиги сабабли, у район партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан ва бюро аъзолигидан озод этилди. Пленум Қуйи Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари қилиб ўртоқ С. М. Тоировни, райкомнинг иккинчи секретарлигига ўртоқ Ф. Х. Аловутдиновни сайлади.

Ўртоқ С. Г. Акрамов Сирдарё колхоз-совхоз бошқармасининг бошлиғи вазифасига тайинланганлиги сабабли, у Гулистон район партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан ва бюро аъзолигидан озод қилинди. Гулистон район партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси қилиб ўртоқ А. Ғ. Абдунабиев сайланди.

Ўртоқ Т. Ражабов Чирчиқ колхоз-совхоз бошқармасига, ўртоқ У. Хўжаев Сирдарё колхоз-совхоз бошқармасига область партия комитетининг партия ташкилотчилари этиб тасдиқланганликлари сабабли улар, Бўка, Сирдарё район партия комитетларининг биринчи секретари вазифасидан озод қилиндилар. Бўка район партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси қилиб Х. Обидов, Сирдарё район партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси қилиб З. М. Ғозиев ўртоқлар сайландилар.

Ўртоқ Н. Қирғизбоев Тошкент колхоз-совхоз бошқармасида область партия комитетининг партия ташкилотчиси вазифасида ишлашга ўтганлиги сабабли, Чиноз район партия комитетининг пленуми уни райкомнинг биринчи секретари ва бюро аъзоси вазифасидан озод қилди.

АГИТАТОРЛАР УЧУН

Куйбишев район партия комитети агитаторларнинг назарий билимларини ва ишчанлик қобилиятларини оширишга жиддий эътибор бермоқда.

Агитаторларнинг йиғилишларида партия ва совет ташкилотларининг вакиллари, корхоналарнинг раҳбарлари актив қатнашмоқдалар.

Агитаторлар учун КПСС Марказий Комитети март Пленуми материаллари, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Пленумда қилган доклади, якунловчи нутқи ва Пленум қарорлари юзасидан бир неча лекция ва суҳбатлар уюштирилаётир.

Л. ФИШМАН.

Мухбирлар семинари

Яқинда Бекобод шаҳар «Коммунист» газета редакцияси ишчи ва қишлоқ мухбирларининг бир кунлик семинарини ўтказди. Семинарда район партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири ўртоқ М. Нуъмонов «Совет матбуоти—партиянинг ўткир ғоявий қуроли» деган темада доклад қилди. Шунингдек шаҳар газетаси редакциясининг ходимлари партия ташкилотлари ҳаётини газета саҳифаларида ёритиш, хабар ва мақолаларни ёзишда нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида гапирдилар. Семинарда деворий газеталарнинг ишини яхшилаш масаласига бағишланган доклад ҳам қилинди.

М. МИРСОАТОВ.

РЕДАКЦИЯГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

ЭСИЗ СТАНОКЛАР

Қизчаларимиз учун қўғирчоқдан кўра яхшироқ совға бўлмаса керак. Туғилган кунида эркатойингизга бежирим қўғирчоқ ҳадя қилсангиз у нақадар севинади, боши кўкка етади. Баъзан Тошкентдаги магазинларни айланиб юриб, истаган қўғирчоқларни топиб бўлмайди. Бундай ҳолларда зиммамизга юклатилган муқаддас бурчни тўла адо этолмаётганлигимиздан ташвишга тушамиз. Чунки, фабрикамизнинг қўғирчоқ цехи маълум даражада оқсамоқда.

Фактларга мурожаат қилайлик. Ўтган 1961 йилда цехимиз планда кўзда тутилган 200 минг сўмлик ўрнига бор-йўғи 116 минг сўмлик қўғирчоқ ишлаб берди, холос. Бу йил эса камида 260 минг сўмлик қўғирчоқ ишлаб чиқариш планлаштирилган. Ишнинг бориши шуни кўрсатадики, бу йил ҳам топшириқни бажараолмай юзимиз шувит бўлиб қоладиганга ўхшайди. Бунга ким айбдор, деб сўрарсиз.

Очиғини айтганда тегишли раҳбарлар бу хил маҳсулот ишлаб чиқаришга етарли даражада аҳамият бермаяптилар. Бизда фақатгина ёғочдан эмас, пластмасса ва қипиқдан ҳам қўғирчоқлар ясаш планлаштирилади. Планга киритилади-ю, лекин бу хил қўғирчоқларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш билан ҳеч ким шуғулланмайди. Пластмассадан қўғирчоқлар ясаш учун ишлатиладиган пресслар, қипиқдан қўғирчоқлар ясайдиган станоклар нима сабабдандир ишлаб чиқаришга жорий қилинмай ўз ҳолига ташлаб қўйилган, лой-тупроқларга булғаниб, занглаб ётибди. Шунингдек, жой йўқ деган баҳона билан қўғирчоқларни пардозлайдиган тўрт кабина ҳам фойдаланилмаяпти. Цехимизда ёғочларни қуритадиган сушилка йўқлиги сабабли ишлаб чиқарилаётган маҳсулотимизнинг сифати паст бўлмоқда.

Фабрикамиз бош механиги ўртоқ Шиловнинг ўтакетган бепарволиги натижасида кўплаб станоклар бузилиб ишдан чиқиб қолмоқда. Янгиларини ўрнатиш, эскиларини модернизациялашга эътибор берилмаётир.

Мана шу нуқсонлар қўғирчоқ ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва ассортиментини кенгайтиришга халақит бераяпти. Бу камчиликлар ҳақида бир неча бор республика Халқ хўжалиги кенгашининг енгил саноат бошқармасига (бошлиғи ўртоқ Н. Ларчик) мурожаат қилиб, ёрдам беришларини илтимос қилдик. Бошқарма раҳбарлари ҳар гал ҳам қуруқ ваъдадан нари ўтишмаяпти. Биз ҳақли талабимизга эътибор берилишини истар эдик.

Т. МАҲМУДОВА,
Р. ҚУРБОНОВ,
Л. СМИРНОВА,
А. БАЯЗИТОВ,
О. МИРПЎЛАТОВ,
Т. НАЖМИЙ,

Тошкентдаги 3-мебель фабрикасининг ишчилари.

ҲАКИМОВ ҚАЧОН ҚАБУЛ ҚИЛАДИЛАР?

Октябрь район коммунал хўжалик бўлими техника инвентаризация бюросининг (БТИ) бошлиғи ўртоқ Ҳакимов кабинетининг эшигига: «Қабул вақти эрталаб соат 9 дан» деб ёзиб қўйилган. Соат тўққиз ярим бўлаётир. Аммо бошлиқдан дарак йўқ. Кутувчилардан бири «бу ерда аҳвол ҳамиша шундай» деса, иккинчиси «у киши кеча ҳам ваъда бериб, келмай қолдилар» дейди. Пугачев кўчасидаги 8-уйда турувчи О. Азимов ўтган йилнинг октябрь ойидан буён бу ерга қатнайди. Мана, бугун ҳам сарсонгарчиликдан ҳасрат қилиб ўтирибди.

Ниҳоят, соат ўн минути кам ўнда бошлиқ келдилар-у, чорак соат ўтириб, нари-бери икки кишидан «ҳол-аҳвол» сўрагач, яна ғойиб бўлдилар.

— Хайрият, бир ярим ой деганда Ҳакимовнинг ўзларини кўришга муяссар бўлдим. Энди ишим биттунча яна 3—4 ой қатнаш пешонада бор экан-да, — дейди Лангар кўча, 5-тупик, 42-уйда турувчи К. Давликова.

БТИ техниклари ҳам бошлиққа эргашишаяпти. Турли масала билан келувчи меҳнаткашларга бу ерда куракда турмайдиган муомалалар қилинади, хушларига келмаса келувчиларни арзимас сабаблар билан овора қилишаверади. Сағбон, кўча, Олича тупик, 61-уйда яшовчи З. Давидова иморатни ўз номига ўтказиш учун қатнайбериб тинкаси қурибди. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. БТИ ишидан норози бўлиб сарсон бўлаётган жуда кўп кишилар билан суҳбатлашсангиз, уларнинг ҳасратидан чанг чиқади. Бу идорадаги тартибсизликдан, иш маданиятининг ёмонлигидан афсусланишади.

Дарҳақиқат, БТИ коллективи — йигирмага яқин техник ва бошқа раҳбар ходимлар кўриниб қўйиш учунгина идорага келиб-кетишади, холос. Ахир, бу коллектив давлат штатларини банд қилиб, маош олиб ишлайди-ку. Ўз вазифаларини бажаришмаса улар нима билан шуғулланишади? Бу саволлар кўпчиликнинг бошини қотирмоқда. Энди Октябрь район ижроия комитети ҳам шу «муаммо» ҳақида тузукроқ бош қотирса яхши бўларди.

Н. РАЖАБОВ.
М. ОРИПОВ,
пенсионерлар.

Маҳаллада шанбалик

Меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни жонлантириш мақсадида маҳалла комитети шу ердаги пенсионерлар партия ташкилоти билан биргаликда ҳар ҳафтада шанбалик ўтказишга қарор қилди. Шанба кунлари ишдан сўнг маҳалланинг ёши-қарилари жамоатчилик асосида барпо этилган клубимизга тўпланадилар.

Клуб шинам қилиб безатилган, қариялар учун юмшоқ кўрпачалар, момиқ ёстиқлар олинган. Хона ўртасига қўйилган катта столда газета-журналларнинг янги сонлари ва турли адабиётларга кўзингиз тушади. Бу ерга келганлар бир пиёла аччиқ чой устида қизғин суҳбат қуриб, яхши хордиқ чиқарадилар.

Шанбалик плани бўйича меҳнаткашларни қизиқтираётган турли темаларда суҳбат ва докладлар ҳам ўтказиб турамиз. Суҳбатларни ўтказишга маҳаллада яшовчи зиёлилар жалб қилинган. Жамоатчи лекторларимиз орасида Тошкент Давлат педагогика институтининг ўқитувчиси И. Тожиев, Тошкент чет тиллар педагогика институтининг ўқитувчиси С. Усмонов, Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтининг кафедра мудири, доцент Ғ. Норхўжаев, О. Илҳомов, шоир Енгин Мирза ва бошқа ўртоқлар бор. Ана шуларнинг холис ёрдами туфайли шанбалигимиз жуда қизиқарли ўтмоқда. Маҳалла меҳнаткашлари «Шахсга сиғинишнинг зарарли оқибатлари», «Ернинг катталиги ва шаклини аниқлашда совет олимларининг хизмати», «Рак касаллиги», «Грипп ва унга қарши кураш чоралари», «Завқий ва Зебинисо» каби темалардаги суҳбатларни мароқ билан тингладилар.

Шанбалик кечамизни қизиқарли ўтказишда маҳаллада тузилган ҳаваскорлик тўгараги ҳам яхши хизмат қилмоқда. Бу тўгаракка пенсионерлардан Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Шорахим Шоумаров, композитор Имомжон Икромов ўртоқлар раҳбарлик қилмоқдалар.

Бўш вақтни мазмунли ўтказиш воситаси — шанбалигимиз борган сари кўп кишиларни ўзига жалб қилаётир.

С. РИХСИЕВ,
Фрунзе районидаги 3-Чарх-Комолон маҳалла комитетининг раиси.

ЖАМОАТЧИЛИК АСОСИДА

«Подъёмник» заводи клубида ҳаваскорлар репетицияси қизғин давом этарди. Шу пайт кимдир шошиб ичкарига кирди-да:

— Келаяптилар, — деб хабар қилди. Бир зум ўтмай драма тўгараги раҳбари Лариса Дмитриева билан сочларига оқ оралаган аёл табассум билан кириб келди.

— Салом Галина Николаевна, — дейишди ёшлар бараварига. Галина Николаевна ҳамма билан саломлашгач:

— Яна машғулот ўтказгани келдим. Бугун сизлар билан саҳна декорацияси ва артистларнинг мимик ҳаракатлари ҳақида гаплашамиз, — деди.

Пойтахтимиздаги Горький номли рус драма театрининг талантли актрисаси, Ўзбекистон ССР халқ артисти Г. Н. Загурская саҳнадан бўш вақтларини бадиий ҳаваскорларга бағишлашга қарор қилиб, шаҳар халқ ижоди уйига ўз хизматини таклиф қилди.

— Биз бундан жуда хурсанд бўлдик, — дейди халқ ижоди уйи директори И. Т. Ладин. — Чунки драмага қизиқувчи ҳаваскорлар шаҳар корхоналарида жуда ҳам кўп.

Шуларга театр назариясини ўрганишга ёрдам беришни Галина Николаевна ўз устига олди. У ҳар душанба ва чоршанба кунлари халқ ижоди уйида ва корхоналарга бориб ҳаваскорларни қизиқтирган темаларда консультациялар ўтказмоқда.

Яқинда Тошкент консерваториясининг ўқитувчиси С. А. Валиньков ҳам халқ ижоди уйига келиб жамоатчилик асосида ишлайбошлади. Бу ердаги рус чолғу оркестри ва хор тўгараклари аъзолари эндиликда музика чалиш ҳамда ашула айтишни ўрганиш билан бирга, назарий билимларни ҳам эгалламоқдалар. С. А. Валиньков ҳозиргача сюэта, симфоник поэма, камер музика ҳақида суҳбатлар ўтказди.

Ж. НОСИРОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

△ **Чиноз.** «Узсельхозтехника»нинг район бўлими бу ерда 50 ўринли болалар боғчасини очди. Янги боғчада РТС ишчи-хизматчиларининг болалари тарбияланмоқда.

Н. Саидов.

△ **Оққўрғон.** Райондаги «Ўзбекистон» колхозининг марказдан узоқдаги участкасида жойлашган хонадонлар ва жамоат бинолари электрлаштирилди. Колхозининг «Тожиковул» участкасидаги юздан ортиқ хонадонда ҳам тез кунда Ильич нурлари порлайди.

Н. Мадаминов.

△ **Тошкент.** Октябрь районининг Ильич маҳалласида янги гастроном очилди. Бу катта савдо муассасаси хизматидан маҳалла меҳнаткашлари мамнун бўлиб фойдаланмоқдалар.

Д. Турсунов.

△ **Бўстонлиқ.** Районда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари кўпаймоқда. Бу ерда яқинда фотография, соатсозлик, этикдўзлик ва кийим-кечак тикиш устахоналари очилиб, меҳнаткашларга хизмат қила бошлади.

Э. Туркменов.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ЧОРА КЎРИЛДИ

Ўрта Чирчиқ районидаги айрим хўжаликларнинг раҳбарлари қишлоқ хўжалик техникасига бепарволик билан қараётгани тўғрисидаги танқидий мақолалар «Ҳафсаласизлар» ҳамда «Бефарқ қараб бўлмайди» деган сарлавҳалар остида газетамизнинг 31 январь ва 9 февраль сонларида босилиб чиққан эди.

Район партия комитетининг секретари ўртоқ П. Ҳакимовнинг редакцияга маълум қилишича, ҳар икки мақолада келтирилган фактлар текширишда тўла тасдиқланган. Бу масала район партия комитетининг бюросида муҳокама қилиниб, йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан амалий тадбирлар белгиланган.

Кўрилган чоралар натижасида районнинг барча колхозлари ва Киров номли совхоздаги техника пана жойларга олинган, тозалаб ва мойлаб қўйилган.

«Узсельхозтехника» район бўлимининг директори ўртоқ Пак Сан-Ерга колхозлар ва совхозлардаги қишлоқ хўжалик машиналари устидан техника назоратини кучайтириш вазифаси топширилган.

Калинин номли колхоз раисининг механизация бўйича ўринбосари Хегай Ман-Секка техникани сақлаш ва ремонт қилиш ишига бепарволик билан қарагани учун виговор эълон қилинган. Куйбишев номли колхоз раисининг механизация бўйича ўринбосари Пак Василий ва Киров номли совхознинг бош инженери Тен Николай ўртоқлар қаттиқ огоҳлантирилган.

Тошкент ГРЭСи қурилишида шу кунларда ишлар қизғин бораяпти. Бинокорлар ГРЭСнинг дастлабки навбатини ўз вақтида ишга тушириш учун астойдил меҳнат қилаётирлар. Суратда: (чапдан) экскаватор машинисти Турғун Қубаев, унинг ёрдамчиси Виктор Бакликов, шоферлардан Тоҳир Иброҳимов, Владимир Сухостовский ва участка ҳисобчиси Валентина Занкина ўртоқлар кунлик ишга якун ясамоқдалар.

М. Нуритдинов фотоси.

Адабиёт саҳифаси

Инсон қалби оташ

(ҲИКОЯ)

— Колхоз иши сенсиз тўхтаб қолмайди, аммо ҳайт деган туяга мадат. Ахир шундай пайтда колхознинг кунига ярамасанг, қай вақтда ярайсан.

— Э қуллуқ! Аввало колхоз ярасин менинг кунимга.

— Шунақами? Ярамадими колхоз кунингга? Ўйлаб гапир, ҳов ука, кўрнамаклик қилма...

Куз қуёши ғарбга ёнбошлаган пайт эди. «Пахтакор» колхозидаги бир томорқада мана шундай можаро бошланди. Можарочиларнинг иккаласи бир хил, худди биридан иккинчисига нусха кўчиргандай: ўрта бўйли, кенг яғринли, қорамағиз лўппи юзларининг кулмичигача соқол босган одамлар. Сувсар қулоқчин, жигарранг телогрейка, малла ағдарма этик кийиб олгани яқинда тегирмончиликдан воз кечиб юборган Ҳасан ака. Катак кўйлак устидан кийган қора сатин чопонининг этагини бар уриб, бошини кўк чит рўмол билан боғлаб олгани эса ферма мудирликдан бўшатилгандан бери «касалман» деб қиянқилик қилиб юрган Қодирқул. Унинг калта қошлари чимирилган, чағир кўзлари бир нимадан ҳадиксирагандай чақчайган. У, қўлидаги ўроқ билан кажава аравадаги хашаклар боғламини ғарч-ғарч санчиб олади-ю, молхона эшиги ёнига ғарам қилади, рўпарасида қалб сўзларини қаторлаштириб турган Ҳасан акага қия боқмайди.

Булар шу Деҳқонободда туғилиб, ёшликдан бирга ўсган, жуда аҳил, колхозчилар таърифича «бир мағизни тенг бўлиб ейдиган, ораларидан қил ҳам ўтмайдиган биродарлар» эди. Қайси кунги мажлисдан кейин ораларидан қил тугул фил ҳам бемалол ўтса бўладиган бўлиб қолди.

Ҳасан ака оддий колхозчи бўлса ҳам бу раиснинг вазифаси, буни агроном қилиши керак деб турмасдан ҳамма ишларга аралашиб юраберади. Колхоз ҳаётида: ер ҳайдаш, экишдан тортиб йиғим-терим, ўроқ-машоқда ҳам, хирмонда ҳам Ҳасан ака ҳозир. Қодирқул эса така бўлса ҳам сут берса дейдиганлардан. У, айтилган ёки топширилган юмушни амал-тақал бажаради, холос. Шахсий манфаати йўқ ишга саратонда қўли ачишадигандай. Шунинг учун Ҳасан акага «ҳа деб мошхўрдага қатиқ бўлавермай, ўз фойдангизни кўзласангизчи» деворгиси келарди. Аммо Ҳасан аканинг шарттакилиги ва ораларига низо тушиб қолишидан чўчиб индамасди. Кеча, ишга чиқар экансиз деб борган табелчига у: — «мен тухум қилмаган товуққа дон бермайман. Айтиб қўй ўша, ўз нафини билмаган бригадирингга» — депти. Бу гап Ҳасан акага ари чаққандек алам қилди.

Қодирқул ҳам пахтачилик миришкорларидан, Ҳасан ака ҳам. Лекин Қодирқул бир неча йилдан бери тегирмончи, пахтазорга оёқ босмай қўйган. У тегирмонга қараб туришни ўғли ёки қизига тайинлаб қўйиб, ўзи зилол сув четидаги азм толлар тагига ўрнатилган ёғоч кроватда ёнбошлаб ётарди. Жуда зерикса тўрқовоқлардаги беданаларнинг қайсиниси қанча «вавақ», қанча «битбилдиқ» айтишини санаб ўтирарди. Бу Ҳасан аканинг энсасини қотирарди. Унинг тегирмончи бўлиб олгани эмас, тегирмончиман деб бошқа ишларга қатнашмай, қарашмай юриши Ҳасан акага ёқмасди. Шунинг учун у бир кун Қодирқулга: «сизни ҳамма пахтакор деб билади. Пахтакорга танбаллик ярашмайди ука, салқинтобликни ташлаб, бошқа ишларга ҳам қўл уриб тур», деган. Шунда танқид деса терак бўйи сапчийдиган Қодирқул тил учида хўп-хўп деса ҳам, дилида «ача холос, бахиллик қилаяптими» деб шубҳаланган эди.

Кўкламда чигит экиш ҳаракатида куйманиб юрган Ҳасан ака бирданига тоби қочиб, анча ётиб олди. Сарҳаста бўлиб чиққанда эса бригадир Туёқбой: — «Сизни ишга қўёлмайман, правление қарорини бузишга ҳақим йўқ» деб кулимсиради. Маълум бўлишича, колхоз правлениеси Қодирқулни фермага мудир, Ҳасанакани тегирмончи қилиб тайинлаган экан. Партком Темиров: бедармонлигингизни назарга олиб шундай қилдик, колхознинг барча иши баравар-ку, — деди. Қодирқул эса ўзича «ҳа виждонсиз! Нега ҳамма ишга қоришиб юраверади десам рансга яхши кўриниб менинг ўрнимни эгалламоқчи экан-да» деб ўпкалаган эди.

Кунлар улоқчи отдай чопиб ўтиб кетаверди. Ҳасан ака тегирмонда иш бошлади-ю, ипсиз боғланиб қолди. Тегирмон худди Ҳасан акага ўчакишгандай дам у ери бузилади, дам бу ери. Бир меёрда келиб турган сув бирдан камайиб қолади ёки кўпайиб тошиб кетади. Ўзидан-ўзи тўғон бузилаверади, нов тешилаберади. Эл оғзига элак тутиб бўлмас экан. Биров ундоқ дейди, биров бундоқ. Тегирмонга келганлар «туппа-тузук ишлаб турган тегирмон сизга ўтди-ю, ишкалдан чиқмай қолди-я» деб кулишади.

Куз осмонида биринчи марта булутлар кўринган куни Ҳасан ака колхоз фермасига бориб ўтсиз ўртаниб кетаёзди: механизация йиғиштириб қўйилипти. Шундай тўкин кузда молларнинг қовурғаси саналиб, сигирларнинг сути камайиб қолган. Фермада сут соғувчилардан бошқа ҳеч ким йўқ. Ҳасан ака қаҳри-заҳрини сут соғувчиларга улашиб, келган изига қайтди. Қишлоқ марказига етганда эса яна ҳам ажойиб-ғаройиб ҳодисага дуч келди: озиқ-овқат магазинидан Қодирқул билан ферма ҳисобчиси эшик олдидаги машинага сариёғ ташиб туришган экан.

— Ҳа пирим, бу қанақаси? — заҳарханда қилди Ҳасан ака. — Колхоз молларини сари ёққа боқмоқчимисан дейман?

— Хўжайиннинг буйруғи, — Қодирқул «сенга нима» дегандек чимирилди. — Нима қилишини ўзи билади.

— Хўжайин ким?

— Колхознинг хўжайини раисда.

— Колхознинг хўжайини раис эмас!

— Э кечирасиз, — истеҳзо билан унинг гапини бўлди Қодирқул. — Айтгандай, колхознинг хўжайини сиз-а...

— Гапни бурма! Колхознинг хўжайини колхозчилар, колхозчиларнинг умумий мажлиси.

Қодирқул бояги турқини бузмай яна Ҳасан аканинг ўтига керосин септи.

— Менга хўжайин раис, хўжайиннинг буйруғини бажараяпман дедим-ку, мунча дағ-дағa қиласиз?

Ҳасан ака азбаройи аччиғланганидан қалтирай бошлади, қалампирдан аччиқ сўзлар билан Қодирқулни ачитиб олишга чоғланди-ю, ўзича «вақти эмас, ўрни келиб қолар» деб кескин бурилиб кетди. Шундан кейин, бир неча кунгача Қодирқулни кўрмади. Аммо юрса ҳам, турса ҳам хаёлида унинг қўланса гаплари... Партия мажлисига кетиш олдида ҳам шуни ўйлаб ўтирганди. Бирданига ўзидан-ўзи сўраб қолди: — «Қодирқул ҳам коммунизмга борармикин». У ҳали жавоб топганча йўқ эди, юрагининг аллақаеридан иккинчи бир савол чиқди: — «Ўзинг-чи?» Ҳасан ака ўйланиб қолди. Ўйлаган сари анчадан бери қалбида яшириниб ётган андиша учқуни алангаланиб уни куйдираверди:

— Кўзинги оч ҳов Ҳасанбой, — дерди ўзига-ўзи. — Пичоқни олдин ўзингга ур деганлар. Ахир сен ҳам коммунизм қурувчилардан-ку. Тенгқурларинг пахта учун жон койитиб юрганда сен соппа-соғ бўлиб туриб тегирмон новига тикилиб ўтиришинг инсофдан эмас-ку. Чўлоқ бригадир Туёқбой, бир кўзи кўр, бир қўли йўқ табелчи Таттибойларча ҳам йўқмисан, номард!?». Кейинги сўзлар Ҳасан акани азот турғизиб юборди. Хотини Руқия опага «мажлисга кетдим» деди-ю, уйдан чиқди.

Отпускадан қайтган колхоз парткоми кабинетига колхоз коммунистларининг кўпчилиги йиғилишган. Қодирқул ҳам раиснинг ўнг ёнида оғзининг таноби қочиб ўтирипти. Мажлис бошланмаган. Ўзаро суҳбат авжида экан. Улар Ҳасан акани самимий қарши олишди.

— Мана энди насиб қилса коммунизмда яшаймиз Ҳасан ака, — дейди бош бухгалтер шод жилмайиб.

— Насиб қилиш-қилмаслиги сиз-бизга, одамларнинг ўзларига боғлиқ-ку, — деб Ҳасан ака Қодирқулга қараб олди. — Вайсоқи, ваъдабоз, иккиюзламачи, шахсиятпараст, кўзбўямачиларга насиб бўлмаслиги турган гап. Аммо ўзини коммунизмни қурувчилардан деб билган, жамоат билан баравар ҳаракат қилган кишига албатта насиб бўлади.

Қодирқул калта-калта йўталиб қўйди. У олов қаршисида тургандек қизариб кетганди.

Мажлис бошланди. Мажлисда колхоз чорва молларининг аҳволи, чорва маҳсулоти планини бажаришдаги найрангбозлик фош этилди! Қодирқул, раис, бухгалтер тил бириктириб бозордан сотиб олиб топшириш йўли билан планни «бажаришган» экан. Биринчи бўлиб сўзга чиққан Ҳасан ака кўрган-билганларини айтиб:

— Ахир бу давлатни ҳам, халқни ҳам алдаш, кўзбўямачилик-ку, — деди. — Мунофиқлик, шармандаликдан бунинг қаери кам. Биз Коммунистик партиямиз етакчилигида коммунизм қуришга отландик. Коммунизм ҳалол меҳнат қилиш демак-ку. Коммунизм қурувчилари сафида бундай фирибгарлар, қингир қилиқли кишиларга ўрин йўқ!

Ҳамма қарсак чалиб юборди. Бу Қодирқулга оғир ботди. Гўё қарсаклар бир арава шағал бўлиб унинг устига ағдарилгандек бўлди. Гавдаси, айниқса боши зил-замбил, уни кўтариб одамларга тик қарашга мадори йўқдек. Ўтирган ўрнида ўзича: — «Ҳа шайтон, яна менинг кўзимга чўп солмоқчига ўхшайди» — дерди, холос. Мажлис пировардида Қодирқулнинг шубҳаси чиппакка чиқди: Ҳасан ака «Мени тегирмондан бўшатиб, пахта ишига қўйинглар» деб туриб олди.

Правление Ҳасанакани бригадир, Туёқбойни тегирмончи, Таттибойни ферма мудири қилиб тайинлади. Қодирқул эса вазифасидан бўшатилиб, Ҳасан ака бригадасига қўшиб қўйилди. Бу барча колхозчилар, коммунистларга маъқул бўлса ҳам, ёлғиз Қодирқулга ёқмаган эди. У «келиб-келиб энди оддий колхозчи бўлиб ишлайманми, ҳеч-да!» деб фироқ қилиб ишга чиқмас, яккаш «ҳаммасини шу Ҳасан қилди, шошмай турсин» деб ёниб юрарди. Ҳасан ака «ишга чиқ» деб келиши билан Қодирқулнинг қалбидаги кек юзага чиқди, тўғри сўзни ҳам эгрига йўйберди, охири иккаласи жанжаллашиб қолишди...

Томорқага туташ йўлдан ўтиб кетаётган уч колхозчи буларга қараб таққа тўхтади. Эрининг овозини эшитиш билан югуриб чиққан Майсахон икки ошнанинг бир-бирига ғижиниб туришини кўриб ҳайкалдек қотиб қолди. Буни, ўринсиз ўшқириб юборганини сезган Ҳасан ака ўзини босиб, ётиғи билан тушунтирди.

— Мен сенга ёмонлик қилганим йўқ, қилмайман ҳам. Ҳалол меҳнатда суяги қотган одам яхшилик билан ёмонликни ажрата олмаса уят-ку. Хатоларингни бўйнингга қўйиб танқид қилган бўлсак нега жириллайсан. Сени ғаразгўйлик билан эмас, жамиятимиз фойдасини кўзлаб танқид қилганмиз. Ахир, сен ҳам катта хўжаликнинг бир аъзосисан. Бунақанги ўринсиз гумон, аччиғ-аразни йиғиштир, ишга чиқ...

— Чиқмайман! Насихатингни катта холангга бориб айт!

— Шундайми!

— Шундай! Осмон қўлингда бўлса ташлаб юбор. Жўна ҳозир! — Қодирқул қўлидаги ўроқни ўқталди. Ҳасан ака унга тик қараб туриб «ҳа аттанг» деди-ю, орқасига бурилиб кетаверди. У, шу тунни бедорлик билан ўтказди, чамаси ўз ёғига ўзи қоврилди. Эски қадрдонининг гап уқмас, бефаҳмлигини ўйлаган сари қалби эзиларди. Эрталаб барвақт далага чиқиб оғир мушкули осон бўлгандек енгил тортди: Шийпон ёнида бригада аъзолари билан партком Темиров турипти. Ўрталарида Қодирқул ҳам бор. Ҳасан ака тўппа-тўғри бориб улар билан кўришди, Қодирқулнинг қўлини олиб: — «Ишга чиққан бўлсанг мен кечирдим, мендан ўтган бўлса сен ҳам кечир» деган эди Қодирқул: «Мен аҳмоқ, каллаварам» деди-ю, ўпкаси тўлиб, гапиролмай қолди. Ранги заъфарон бўлиб, кўзлари киртайиб қолипти, роса товбасига таянган кўринади.

Ҳасан ака ўнғайсиз аҳволга тушиб, уни нима деб юпатишни билмай турган эди. Бўлган гап кечаги уч ўртоқнинг оғзидан оғизларга кўчиб ҳаммага маълум бўлган экан. Темиров:

— Чин инсон қалби оташ бўлади, Қодирқул ака, у жамият, халқ манфаатига зид ҳаракатлар билан курашда ҳар қандай аламни мана шунақа чидам билан куйдириб ташлайди, — деб қўйди.

Қилмишига минг-минг пушаймон қилиб турган Қодирқул эса аста-секин юриб, колхозчилар билан бирга пахтазорга кириб кетди.

Аббос МУҲИДДИН.

ЧИЛАНЗОР

Кўрингиз, қандайин хуш машъалистон бўлди Чиланзор,
Улуғ Ленин чироғидан чароғон бўлди Чиланзор.
Чиройи қулф уриб яшнаб, намоён бўлди Чиланзор,
Ажойиб дилрабою-роҳати жон бўлди Чиланзор,
Советлар даврида чин боғу-бўстон бўлди Чиланзор,
Қалам аҳлига ҳам бир яхши достон бўлди Чиланзор.
Бугун бульварларида сайр этар гулчеҳралар хандон,
Театрлар, кинолар, хонадонлар турфа нурафшон.
Қадамда нози-неъмат лиқ тўла дўкон-у, дастурхон,
Муҳайёдир яшаш, ижод этишга бунда ҳар имкон,
Советлар даврида чин боғу-бўстон бўлди Чиланзор,
Қалам аҳлига ҳам бир яхши достон бўлди Чиланзор.
Гагарин кўчасининг ҳуснига Ой тенглаша олмас,
Чароқлар кўкўпар ҳар бир бино дурдона-ю, олмос.
Бинокор паҳлавонлар — қиз-йигитларнинг қўли толмас,
Уларнинг аҳду-паймони амалга ошмайин қолмас,
Советлар даврида чин боғу-бўстон бўлди Чиланзор,
Қалам аҳлига ҳам бир яхши достон бўлди Чиланзор.
Черемушка деган гулшан бу гулшаннинг оғасидир,
Масал борки: биродарлар биродар раҳнамосидир.
Оғаларнинг камолоти оғалар муддаосидир,
Гўзал Тошкентимиз ҳуснига кўзгулар жилосидир,
Советлар даврида чин боғу-бўстон бўлди Чиланзор,
Қалам аҳлига ҳам бир яхши достон бўлди Чиланзор.
Ажойиб янги гулшанни томоша этгали келдим,
Унинг ҳар бир гулининг қийматига етгали келдим.
Дедим: бўлдим муқимингман, наинки кетгали келдим,
Бутун умрим борича мақтовингни битгали келдим,
Советлар даврида чин боғу-бўстон бўлди Чиланзор,
Қалам аҳлига ҳам бир яхши достон бўлди Чиланзор.
Қачонки дил қуши парвоз қилди бу чаманларга,
Юрак шеъримни Васфий туҳфа этдим анжуманларга.
Тамоми завқу илҳомим фидо сарву-суманларга,
Қўйиб бердим яна сўз навбатин ширин суханларга,
Советлар даврида чин боғу-бўстон бўлди Чиланзор,
Қалам аҳлига ҳам бир яхши достон бўлди Чиланзор.

М. ВАСФИЙ.

Баҳор ўлкамизни яшил либосга буркади. Қиш уйқусида ётган далалар тракторлар наъраси, колхозчилар яллаlarидан уйғонди. Ҳар томонда баҳорги меҳнат қизғин тус олди. Мана, Бўка районидаги Ленин номли колхознинг ўртоқ Усмонқул Ҳайдаров бошлиқ 13-бригадасининг кенг далалари... Бу ерда ерга пешма-пеш чигит экилаяпти, мўл «оқ олтин» хирмонига ҳозирдан пухта замин яратилаяпти.

А. Абалин фотоси.

Ўзбек пьесалари туркман саҳнасида

Ўзбек ва туркман халқларининг оғаларча дўстлиги ўсмоқда ва мустаҳкамланмоқда. Туркман тамошабинларининг қуёшли Ўзбекистон ҳаёти, ўзбек халқининг санъат асарлари билан яқиндан танишуви фикримизнинг ёрқин далилидир.

Мари шаҳридаги «Камина» номли область драма театри коллективи ўзбек халқи санъатини кенг намойиш қилиш йўлида самарали ишлар қилмоқда. Театр коллективи ўзбек авторларининг бадиий ёрқин ва ўткир ғояли асарларини саҳнага қўйиб келмоқда. Жумладан, у талантли драматург А. Қаҳҳорнинг «Шоҳи сўзана» пьесасини, замонавий, «ўзбек драматургиясининг асосчиси Ҳамзанинг «Майсаранинг иши», «Бой ила хизматчи» драмаларини саҳналаштириб, туркман тамошабинларига кўрсатди.

Яқинда театр ижодий коллективи драматург Рамз Бобожоннинг «Тоға ва жиянлар» пьесасини намойиш қилди. Пьесани Тошкентда олий театр маълумоти олган, театрнинг бош режиссёри Чори Муродов саҳналаштирган.

Бош ролларни Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Н. Нагдова (архитектор Дилбар) ва С. Аннақличева (Жамол хола)лар ҳамда артист А. Қулиев (Меҳмонхўжаев) ва бошқалар ижро этдилар. Шунингдек, спектаклда театрнинг ёш актерлари ҳам қатнашганлар.

А. ОЛЛОНАЗАРОВ,
А. ЯЗЛИЕВ.

ҚИШЛОҚЛИКЛАР

Нима ҳам бўлди-ю,
Ажойиб, сулув
Гўзал боғ олдидан
Қолибман чиқиб.
Боғнинг ўртасида
Олма тагида,
Сўзлашарди анча киши
Мириқиб.
— Келсинлар биродар,
Йўл бўлсин наҳор?
Чой ичиб кетасиз,
Ўтиринг қани!
Ўтирдим, ҳурмат қилди у,
Илтифот кўрсатиб ҳиммат
қилди у.

Яна кенгайтириб
Катта даврани!
Қарайман, бир зумда
Нок-у, узумга,
Тўларкан дастурхон,
Қизийди суҳбат.
Бири дейди: дарров
Тайёрлай палов,
Уринманг... десангиз,
Йўқ, дейди шувақт.
Дўстларга деб: — Базур...
Билдириб узр,
Жўнадим... Кетимда қолди
олмазор.

О, дўстлар, сизга хос
Қўяман ихлос,
Сизда ҳеч тенги йўқ,
Меҳмондўстлик бор!..

Муҳаммаджон АҲМЕДОВ.

Мен сўрадим, юрак айтди

Қалбимда икки ўт ёнди
ловуллаб, —
Чирмади жисмимни дам ўтган
сайин,
Билмасдим, икки ишқ ўти бир
кезда,
Бир дилга баравар ёниб
тушганин!
Қолдим-ку ҳайратда, айтгин
юрагим,
Нега қўш оловлар ёнади сенда?
Нечун қонда кезар қўш-қўш
ҳарорат?
Икки ёрга куйиш борми ё
менда?

Ё онам, жигарим соғинчларидан
Учирган учқунлар жуфт-жуфт
тушдими?
Ё бошимни силаб, кенг қўйин
очган
Бундаги меҳрибон дўстлар
ишқими?
Ё чанқоқ қалбимни нурдан
суғорган
ТошДУнинг баҳридан ёнган
ўтлармиi?
Ё ноз-неъмат тўла дастурхон
ёзган
Мезбонлар меҳридан ёнган
ўтлармиi?
Саволларни тинглаб, — эшит! —
деб қалбим,
Аланга авжида бердилар садо:
«Айтганларинг дуруст, аммо,
икки ёр
Ишқими?» деб ўйлар сурганинг
хато!

Бу икки оташнинг асл маъноси:
Икки эл меҳрининг ўчмас
сиймоси.

Зуҳрадек чақнашлар ёнар
умрбод
Ёндирар икки юрт дўстлик
зиёси.

Менга меҳрибондир Тошкенту,
Қашқар,
Бири туғди, бири берди
камолат.
Нега ёндирмасин мени икки
юрт,
Иккисига дилда порлар садоқат.
— Тузу, таълим ҳақин
унутма! — дейди,
Қашқарнинг соғинчи,
Тошкентнинг меҳри.
Бир-биридан азиз, кечолмайман
ҳеч,
Ўчмайди мендаги бу ўтли
муҳри.
Сен икки Ватаннинг
фарзанди, — деди,
Англадим бу ёнган ўтлар
боисин.
Ҳа, икки эл меҳри,
муҳаббатидир,
Эй, юрак, ўтларинг баланд
гурласин!

Рўзи ҚОДИРИЙ.

ЗАМОНАМИЗ САДОСИ

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

Чироғим ўчмайди. Шеър
ёзаман мен,
Фикр тоғларидан дур қазаман
мен.
Оппоқ саҳифани ҳарф билан
эмас,
Ватан меҳринг билан
тўлғазаман мен.

Бу мисраларни Жуманиёз Жабборовнинг янги китобига[1] кирган шеърларнинг асосий ғоявий мағзи дейиш мумкин.

Бу тўпламига шоирнинг ҳар галдагидек Улуғ Ленин образини чизишга бағишланган талай шеърлари кирган. Бундай шеърларда биринчи навбатда улуғ доҳийнинг ёрқин образи ва абадий барҳаёт ғояларининг тантанаси мадҳ этилади.

Шоирнинг лирик қаҳрамони «Азиз ватандош, ижодкор одам»дир. Шу инсон амри билан табиат стихияси чекинади, тоғлар емирилади, саҳроларда ҳаёт чироғи порлайди, инсон космосни забт этади, коинотга йўл очади. Инсоний ғурур, унинг улуғвор мақсад йўллари, келажакка интилиши орзу ва умиди — барчаси шоирнинг коммунистик идеали бўлиб жаранглайди.

Шоир замонамизнинг улуғ воқеаси сифатида шонли етти йиллик планнинг мадҳини куйлар экан, «ҳаёт ҳақида буюк бир достон» айтиш иштиёқида бўлади. Замонавий созни қўлга олиб, воқелигимизнинг асосий пардаларини чертади. «Юрак қаърида туғилган илҳом» билан миллионлар овозига жўр бўлади. Тўпламга кирган шеърларда ёшлик темаси алоҳида маҳорат билан куйланади. Шоир жуда кўп шеърларида ёшлик куйчисига айланади.

Автор «Ёшлигим», «Кўзлар», «Тол тагида», «Қиз йиғиси», «Дўстлик — буюк туйғу» ва бошқа қатор шеърларида Совет ёшларининг олижаноб туйғуларини баён этади.

Жуманиёз «Шоир» шеърида устоз адиб Ҳ. Ҳ. Ниёзий образини чизиб беради. Бу шеърда шоир фантазияси романтик тус олади. Лекин Ҳамза биографиясининг энг муҳим жойларини танлаб олиб, ҳаётий фактларда тасвирлайди. Бу шеърда кўтаринки нафас, жанговар интонация Ҳамза босиб ўтган шонли йўлнинг асосий манзараларини очишга хизмат қилади. Китобхон шеърда янги коммунистик дунёни олқишлаган, капитал ҳукмронлигини бутун қалби билан нафратлаган Ҳамзанинг порлоқ сиймосини очиқ кўради.

Тўпламдаги кўпчилик шеърлар воқеабанд, маълум сюжет чизиғига эга. Шеърларнинг охирида албатта, қиссадан ҳисса чиқарилади. «Сарсонқум» шеърида совет кишиларининг қудрати билан чўли — саҳролар ўрнида бўстонлар, пахтазорлар яратаётганлиги ифодаланар экан, энг аввал шоир барханлар, гармселлар макони саҳро пейзажини кўз олдига келтириб, сўнгра табиатнинг ҳар қандай стихияси устидан халқимизнинг ғолиблигини тасвирлайди.

«Гулшан» ва «Она ер қўшиғи» достонларининг автори, бу тўпламида ўқувчига «Тоғлар садоси» поэмасини тақдим қилади. Поэма геолог — қидирувчилар ҳаётига бағишланган бўлиб, унинг бош қаҳрамони новатор — геолог Саттордир. Поэмада китобхон бутун куч-қувватини, иродаси ва билимини совет геологиясини ривожлантиришга бағишлаган ёш совет интеллигенциясининг маънавий ҳаётини бутун драматизми билан кўради.

Поэманинг муваффақияти шундаки, автор бадиий тасвирлаш воситаларидан фойдаланганда, кўп қолларда шаблон схематизмдан йироқ туради. Поэма сюжети табиат лирикасининг жозибадор бўёқлари билан тасвирланади. Ҳар бир келтирилган табиат лавҳаси, пейзаж тасвири қаҳрамонининг руҳи ва характерини очишга ёрдам қилади.

Бизнинг назаримизда поэмада айрим камчиликлар ҳам бор. Асардаги асосий ҳаётий конфликт шахсий манфаатлардан келтириб чиқарилган. Ҳозирги замон ишлаб чиқариш жараёнини тасвирлашга бағишланган асарларда кўпроқ ҳаётий конфликт ишлаб чиқариш процессига боғлиқ бўлиши зарур, ундан келтириб чиқарилиши шарт. Шахсий манфаатлар йўлидаги конфликтларни кўрсатиш эса, бундай асарлар учун тор бўлиб қолади. Бунинг устига бундай тор маиший конфликтлар кўпгина поэтик асарларимизда шаблонлашиб қолмоқда.

Тўпламда китобхоннинг тушуниши учун қийин бўлган сўзлар учрайди.

Поэтик истеъдод — бу халқ ва замон олдидаги катта бурчдир. Жуманиёз Жабборов ана шу олижаноб бурчни муваффақият билан бажараётганлигини «Тоғлар садоси» тўпламида ҳам намойиш қилди.

Муҳиддин БОБОХЎЖАЕВ,
ЎзССР Фанлар академияси тил ва адабиёт институтининг аспиранти.

[1] Жуманиёз ЖАББОРОВ. «Тоғлар садоси» шеърлар ва поэма. Ўздавнашр — 1961. Редактор З. Обидов.

БУЮК ҚУЁШ

Жаҳонни ёритар зулматни
ёриб,
Қуёшнинг нури-ю, Лениннинг
сўзи.

Шу икки қуёшдан баҳра олади
Одамзод, коинот, бутун ер юзи.

Шу икки эгизак бўлмаса эди
Бўлмасди на гулу, на булбул
куйи.

Шунинг-чун буларни дилга жо
қилиб,
Унутмас инсонлар асрлар бўйи.

Мустафоқул ТИЛОВОВ.

Муқаддас ном

Тарихларда учратдим кўп ном
Сўзлаб берсам ҳозир тилимда,
Аммо улуғ Лениннинг номи
Мангу ўчмай қолган дилимда.
Бахт китобин сарлавҳасини
Биринчи бор у яратганди,
Зулматларни ёриб шуъласи
Шу нур билан илк тонг
отганди.

Шундан бери кўп йиллар ўтди
Унлаб баҳор очди гул, чечак.
Ҳар баҳорда шу инсон учун
Яралади бир дунё безак.

Пўлат НИШОНОВ.

ИЖОД БОҒИДА

Ҳар кунги ғалабани
Зеҳним сезиб туради.
Фикрим ер йўлдошидек,
Дунё кезиб юради.
Кўмкўк боғда ўлтириб
Шеър ёзмоқчи бўламан.
Лекин... қайбирин ёзай?
Баъзан ўйлаб қоламан.
Кўзим олдида мана
Буюк Программа.
У бизга йўлчи юлдуз,
Йўлидан борар ҳамма.
Завқим қайнайди жўшиб,
Қалбим дейди ёз, ёз!
Шу сенга берди илҳом
Қанча ёзсанг, шунча оз!

Қутби НОСИРОВА.

ЯНА СЎЗ СЕНГА

Ишқим яна, яна сўз сенга,
Бу қалб амри, юрак ғаммози.
Наҳот ишқни куйламай ўтай,
Ахир буку юракнинг сози,
Ишқим яна, яна сўз сенга!
Ишқни гулга ўхшатай десам,
Боболарим қилишган таъриф,
Ишқ васфини куйламак учун
Қайга борай этмоққа тавсиф,
Ишқим яна, яна сўз сенга!
Ишқни гўё бир ниҳол десам,
Камолати қачон дер биров.
Ишқни майин бир шамол десам,
Кимдир айтди йўқ, у бир олов.
Ишқим-яна, яна сўз сенга!
Оташида куйганман дейди,
Гувоҳимдир қанча шуаро.
Улар айтган сўлим мисралар,
Оташ қалбга берармиш оро,
Ишқим яна, яна сўз сенга.
Агар севги бир баҳор бўлса,
Майли куйлай ўша баҳорни.
Шу ишқ билан етгум муродга
Насиб қилса кўзи хуморни.
Ишқим яна, яна сўз сенга!
Қанча-қанча куйламай майли,
Ишқ олдида тилим экан лол.
Ишқни сўзсиз англатмоқ
мумкин,
Агар бўлса ҳижронсиз висол.
Ишқим яна, яна сўз сенга!
Шунинг учун ишқни ардоқлаб
Пинҳон тутай умрим борича.
Ҳар юракнинг севги ҳасратин
Билмас биров, севган ёрича.
Ишқим яна, яна сўз сенга!

Маннон ҒАНИ.

Чет элларда нима гап

18лар КОМИТЕТИДА

ЖЕНЕВА, 2 апрель. ТАСС махсус мухбири **А. Кислов** хабар беради: Ядро қуроли синовларини тўхтатиш масаласи билан шуғулланмоқ учун СССР, АҚШ ва Буюк Британия вакилларидан тузилган кичик комитетнинг ишини 18 давлат комитети бугун ўзининг ўн учинчи мажлисида муҳокама қилди. Бирлашган Араб Республикаси делегатининг раислигида ўтган бу мажлисда Бирма, АҚШ, Эфиопия, Италия, Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи вакиллари сўзга чиқдилар.

Бирма, Эфиопия ва Ҳиндистон вакиллари ядро қуроли синовларини тўхтатиш масаласи билан шуғулланувчи кичик комитетнинг беш мажлиси ҳеч бир натижага олиб келмаганлигидан жуда ташвишланиб гапирдилар.

Америка вакили А. Дин ўз нутқида Қўшма Штатларнинг позициясини оқлашга уринди. У, АҚШ ядро қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисида битимга келишга «ҳамиша уриниб келди», деган даъвони исботлашга интилиб, бу муҳим масала устида олиб борилган музокараларнинг жамики тарихини бузиб баён қилди.

Италия вакили ҳам худди шу руҳда гапирди.

Мажлиснинг охирида Совет Иттифоқи вакили В. А. Зорин сўз олди.

В. А. Зорин бугунги мажлисда кўтарилган масалаларнинг ҳаммасига кейин батафсил жавоб бериш ҳуқуқини ўзимда сақлаб қоламан, деб гапини давом қилдириб айтдики, АҚШ ва Буюк Британия вакиллари, шунингдек бу мамлакатларнинг матбуоти жаҳон жамоатчилигининг бутун эътиборини, аввало, бир нарсага, яъни ядро қуролининг ҳамма синовларини тўхтатиш тўғрисида шартнома тузмоқ учун жойларга бориб халқаро контрол ва инспекция ўтказиш системаси бўлиши зарур деган нарсага қаратишга уринмоқдалар. Бундай система бўлмаса, бирор давлат синовлар тўхтатилганлиги тўғрисидаги шартномани бузган-бузмаганлигини аниқлаб бўлмас эмиш, уларнинг фикрича, шартноманинг бузилиши турган гап эмиш. Шу билан бирга, улар бу масала устида олиб борилган музокараларнинг тарихини бирёқлама, бузиб ёритмоқдалар.

В. А. Зорин бу масала ҳал қилинмай ётганлигининг сабаблари нима эканлигини ва бу масалани қандай ҳал қилиш мумкинлигини биринчи галда аниқлаб олиш ҳозир муҳим иш эканлигини кўрсатиб ўтди.

Совет делегацияси, деди пировардида В. А. Зорин, ядро қуролининг ҳамма синовларини тўхтатишга эришмоқ учун бундан буён ҳам ўз ҳаракатини давом эттираберади ва айни вақтда, ядро қуроли билан қуролланиш пойгасини тўхтатишдан ҳам, ёппасига ва батамом қуролсизланишнинг амалга оширилишидан ҳам манфаатдор эмасликлари кўриниб турган шахсларнинг қаршилик кўрсатишига қарамай, ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартномани тайёрлаш учун бошланган амалий музокараларни муваффақият билан тугаллашга ўзининг бутун куч-ғайратини сарф қилади. Шу билан бир вақтда, биз халқаро кескинликни юмшатишга ҳамда ёппасига ва батамом қуролсизланишни амалга оширишга ёрдам бера оладиган чораларни ишлаб чиқишда шу комитетдаги делегацияларнинг ҳаммаси билан, асосий вазифани ҳал қилишга зарар етказмаслик шарти билан ҳамкорлик қилишга тайёрмиз.

Шу билан бугунги мажлис тамом бўлди. 18 давлат комитетининг эртага бўладиган ялпи мажлисида ядро қуроли синовларини тўхтатиш масаласи билан шуғулланувчи кичик комитет ишини муҳокама қилиш давом эттирилади.

АҚШ КУБАГА ҚАРШИ ЯНГИ ИҒВОГАРЛИК ТАЙЁРЛАМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 2 апрель. (ТАСС). Кубанинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Мариа Гарсиа Инчаустеги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари вазифасини бажарувчи У Тангa мактуб юборди. Бу мактубда АҚШ Кариб денгизи районидаги баъзи мамлакатларда Кубага қарши янги иғвогарлик тайёрлаётганлиги кўрсатилади.

Инчаустеги Қўшма Штатлар Марказий Америка мамлакатларидан, жумладан, Гватемаладан Кубага бостириб кириш учун ёлланган сотқинларни тайёрлаш плацдарми сифатида фойдаланиб келганлигини кўрсатади ва Гватемала президенти Идигорас Фуэнтес ўтган йилнинг апрель ойида Кубага бостириб кириш йўлидаги барбод этилган ҳаракатда ўз ҳукуматининг иштирок қилганлигини тан олганлигини эслатиб ўтади. Куба вакили мактубининг охирида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари вазифасини бажарувчига мурожаат қилиб, ўз мактубини Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган барча мамлакатларга тарқатишни илтимос қилади.

Жазоир ўз йўлини яхши билади

ҚОҲИРА, 2 апрель. (ТАСС). Жазоир Республикаси муваққат ҳукумати раисининг биринчи ўринбосари Муҳаммад бин Белла «Алаҳром» газетасининг бугунги сонида эълон қилинган суҳбатида бундай деди: «Жазоир революцияси давом эта беради. Жазоир ўз йўлини жуда яхши билади. Уни, — деди бин Белла, — Жазоирда қилинаётган террор ҳаракатлари ва ўлдиришлар бу йўлдан четга чиқара олмайди. Жазоир келгусида социалистик республика бўлади. Бу республика ўз куч-ғайрати билан умумий тинчлик ишига ҳисса қўшади».

Бин Белла яна қуйидагиларни айтди: «Уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги Франция-Жазоир битими бир босқич бўлиб, бундан кейин тағин ҳам муҳимроқ босқичлар бошланади. Бу босқичларнинг энг муҳими Жазоир давлатини қуриш босқичидан иборат бўлади».

Бин Белла ўз суҳбатида қуйидагиларни таъкидлади: Жазоир революциясининг бундан кейинги мақсади «ўз ресурслари ва экономикасини ривожлантиришдан, ўз халқининг турмуш даражасини кўтаришдан, тинчлик ишига ўз ҳиссасини қўшишдан ва араб мамлакатлари билан ҳамкорликни амалга оширишдан иборат бўлади».

Исроил Сурияга яна таҳдид қилмоқда

ДАМАШҚ, 2 апрель. (ТАСС). Дамашқнинг ҳамма газеталари бугунги сонларида Сурия қуролли кучлари олий қўмондонлигининг халққа мурожаатини босиб чиқардилар. Мурожаатда айтилишича, Исроил қўшинлари Сурия чегаралари яқинига яна тўплана бошлади. Қўмондонлик барча гражданларни зарур бўлиб қолган тақдирда қўлга қурол олиб, Исроил агрессиясини даф қилишга чақиради.

ХАЛҚ ШОДИЁНАСИ

(ВЕНГРИЯ ОЗОД ҚИЛИНГАН КУННИНГ 17 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

<>

Бугун Венгрия Халқ Республикасининг меҳнаткашлари мамлакатнинг немис-фашист босқинчиларидан озод қилинган куннинг 17 йиллигини тантанали равишда нишонламоқдалар. 1945 йили шавкатли Совет Армияси Венгрияни гитлерчи фашистлар асоратидан қутқариб, бу мамлакатда янги ҳаёт қуриш учун кенг имкониятлар яратди, чинакам халқ ҳокимиятининг ўрнатилишига ёрдам қилди.

Венгер ишчилар синфи кенг халқ оммасига таяниб ҳамда бизнинг Ватанимизда жаҳоншумул-тарихий ғалаба билан якунланган Улуғ Октябрь социалистик революциясидан илҳомланиб, 1919 йилдаёқ Европанинг марказида пролетар революциясининг қизил байроғини кўтарган ва Венгрия Совет Республикасини ўрнатган эдилар. Шундан кейинги йиллар ичида венгер халқи оғир ва машаққатли йўлни босиб ўтди.

1945 йил 4 апрель — венгер халқи ҳаётида янги давр очган, озодлик ва мустақилликка эришилган тарихий кун бўлди. Шунинг учун ҳам мамлакат аҳолиси бу кунни ҳар йили катта миллий байрам сифатида нишонлашга одатланиб қолган.

Венгер ишчилар синфи деҳқонлар, шунингдек бошқа прогрессив кучлар билан ҳамкорликда демократик революцияни амалга оширди, пролетариат диктатурасини ўрнатиб, мамлакатни социалистик революция ғалабасига олиб келди. Шундай қилиб, Венгрияда ҳам феодализм қолдиқлари батамом тугатилди, помешчикларнинг ерлари меҳнаткаш деҳқонларга олиб берилди. Саноат, транспорт, банкалар, савдо-сотиқ бутунлай халқ қўлига ўтди.

Ўз тақдирини ўз қўлига олган халқ қисқа муддат ичида жуда катта ишларни амалга оширди. Венгрия социалистик ишчи партияси ҳамда коммунистик партия барча меҳнаткашларни мамлакатда социализм қуриш учун актив курашга чақириб, уларни янгидан-янги муваффақиятлар сари илҳомлантирдилар. Халқ ана шу жанговар ва ишончли партиялар раҳбарлигида мамлакатни тубдан ўзгартириб юборди. Янги-янги шаҳар ва қишлоқлар, завод ва фабрикалар қурилди. Уруш туфайли хонавайрон бўлган халқ хўжалиги қайта тикланди, мамлакат экономикаси янги изга тушиб олди ва тез ривожлана бошлади.

Кейинги ўн йил ичида 100 дан ортиқ янги йирик саноат корхоналари қурилди, Комло, Орослань, Казинцбарцика сингари янги социалистик шаҳарлар вужудга келди. Фабрика ва заводларда новаторлар ҳамда рационализаторлар ҳаракати кенг қулоч ёйди.

1960 йилда тугалланган уч йиллик план мамлакатнинг халқ хўжалиги ва экономикасини юксалтиришда муҳим роль ўйнади. Шу уч йил давомида саноат ишлаб чиқариши 40 процент ўсди, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши эса 12 процентга кўпайди.

Венгрия социалистик ишчи партиясининг 1959 йил охирида бўлиб ўтган VII съезди мамлакатни ривожлантиришга қаратилган янги беш йиллик план (1961—1965 йиллар) директиваларини ишлаб чиқди ва қабул қилди. Бу план амалга оширилгач, Венгрияда социализм асосларини қуриш тўла тугалланади. 1965 йилга бориб республиканинг саноат маҳсулоти 1958 йилга нисбатан 65-70 процентга кўпаяди. Бу ўсиш асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бўлади. Шу давр ичида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши 1954—1958 йилларда эришилган ўртача ишлаб чиқаришга қараганда 30—32 процентга ортади. Беш йиллик охирига бориб миллий даромад бир ярим баравар ўсади.

Венгрия қишлоқларида ҳам катта ўзгаришлар рўй берди. Ишлаб чиқариш-кооператив ҳаракати айниқса катта ютуқларни қўлга киритди. Ҳозирги вақтда йирик социалистик хўжалик мамлакатдаги барча экин майдонларининг 95 процентини ўз қўлига олган. Социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари бутун мамлакат халқ хўжалигида ҳукмрон мавқени эгаллаб турибди.

Соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, фан ва техника, маданият ва бошқа соҳаларда эришилган муваффақиятлар ҳам қувонарлидир.

Совет Иттифоқи ва бошқа халқ демократияси мамлакатлари Венгрия Халқ Республикасига ҳамиша яқиндан ёрдам бериб келмоқдалар. 1956 йилдаги контрреволюцияни бостиришда ва халқ ҳокимиятини сақлаб қолишда СССРнинг кўрсатган ёрдами бунинг ёрқин далилидир.

Жаҳон социализм системаси ҳозирги даврда халқаро майдонда катта кучга айланди. Социалистик лагерь — халқаро социалистик бирдамликнинг мустаҳкам воситалари билан, умумий манфаатлар ва мақсадларнинг бирлиги билан бирлашган, социализм ва коммунизм йўлидан бораётган эркин, суверен халқларнинг социал, иқтисодий ва сиёсий ҳамкорлигидир. Марксизм-ленинизм, социалистик интернационализм принципларига қаттиқ риоя қилиш социалистик мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг бузилмас қонунидир. Социалистик лагерда унга кирган ҳар бир мамлакатнинг чинакам тенг ҳуқуқлилиги ва мустақиллиги таъминланган. Социалистик давлатлар тўла тенг ҳуқуқлилик, ўзаро манфаатдорлик ва ўртоқларча ўзаро ёрдамлашиш принципларига амал қилиб, иқтисодий-сиёсий ва маданий ҳамкорликни ҳар томонлама такомиллаштирмоқдалар. Бу эса ҳар бир социалистик мамлакатнинг, шунингдек бутун социалистик лагернинг манфаатларига мос бўлиб тушмоқда.

Венгер халқи ҳам ўзининг порлоқ келажагига қаттиқ ишонган ҳолда, мамлакатда янги ҳаёт қурмоқда. Совет кишилари ва бутун тараққийпарвар инсоният Венгрия меҳнаткашларининг бугунги қувончли байрами кунида уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

Р. ТЕМУРОВ.

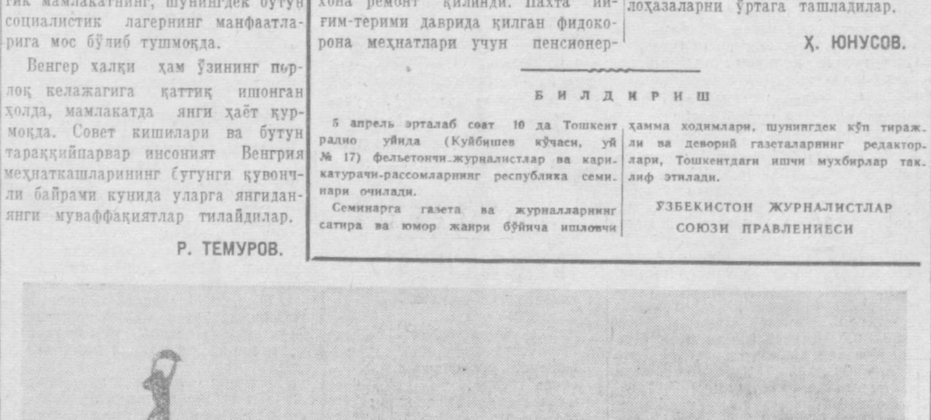

Венгрия Халқ Республикаси. Будапешт шаҳрининг кўриниши.

Интерфото МТИ-ТАСС фотоси.

Баҳор келди, гуллар очилди...

А. Абалян фотоэтюди.

«ПРАВДА»НИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ДУНЁДА ЭНГ ОММАВИЙ ГАЗЕТА

Ленинград проспектидан бошланадиган бу кўча кундузи анча осойишта бўлади. Аммо пойтахт тун қўйнига кириши билан унда қатнов жуда ҳам кўпайиб кетади. Пештоқига «Правда» сўзи йирик ҳарфлар билан ёзиб қўйилган чароғон бинодан юк машиналари аэродром, вокзал, Марказий почтамт ва бошқа шаҳарларга йўл олади.

Шулар туфайли Ленинград, Саратов, Свердловск, Новосибирскда яшовчи миллионлаб меҳнаткашлар ҳар куни эрталаб ишга жўнаш олдидан ўз почта яшикларидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг органи — «Правда»нинг янги сонини олиб ўқийдилар.

Газетанинг 50 йиллигини байрам қилиш арафасида Новости матбуот агентлигининг мухбири Олег Морсков «Правда» нашриёти директорининг ўринбосари Борис Фельдманга мурожаат қилиб, энг кекса ва энг оммавий совет газетасининг қандай нашр этилиши ва тарқатилиши тўғрисида гапириб беришни илтимос қилди.

— «Правда»нинг оммавий газета эканлиги, — дейди Борис Фельдман, — кундалик тиражи 6 миллион нусхадан ортиқлигидан кўриниб турибди. Дунёдаги ҳеч бир газета ўз тиражи билан бу газетанинг олдига туша олмайди. «Правда»нинг тиражи йил сайин ўсмоқда. Агар 1912 йил 5 майда, газетанинг биринчи номери чиққанда Петербургда 60 нусха «Правда» нашр этилган бўлса, 1917 йилга келиб бу рақам 200 мингга етган. Газетанинг тиражи 1931 йилда 1 миллиондан ортиқ, 1940 йилда 2 миллиондан ортиқ, 1955 йилда қарийб 5 миллиондан ортиқ бўлган.

Совет Иттифоқида чиқадиган газеталардан фарқли равишда «Правда» ҳафтада 7 марта босилади. 3 марта 6 саҳифа, қолган кунларида эса 4 саҳифа бўлиб чиқади. «Правда»нинг бир сонини босиш учун 170—250 тонна қоғоз ишлатилади.

— Газета бошқа шаҳарларга қандай етказиб берилади?

— Бунинг учун хилма-хил воситалардан фойдаланилади. Москвадан ташқари «Правда» Ленинград, Львов, Свердловск, Тошкент, Новосибирск, Хабаровск каби Совет Иттифоқининг 22 шаҳрида босилади.

Газета матрицалари жойларга рейсдаги самолётлар орқали юборилади. «Аэрофлот» ўз жадвалини «Правда» матрицасини маҳаллий босмахоналарга ўз вақтида етказиб бериш, белгиланган тиражни босиш ва уни обуначиларга вақтида тарқатишга имкон берадиган қилиб тузган.

Матрица самолётларда дастлаб 1930 йилда Ленинградга етказиб берилади. Ўша пайтда машҳур Совет учувчиси Михаил Водопьянов командирлигида махсус эскадрилья тузилган эди. Бу иш анча мураккаб бўлиб, бунинг устига аэропланлар фақат яхши ҳаводагина учаолар эди. Ҳозирги замон ҳаво лайнерлари «Правда» матрицаларини жойларга ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам элтиб беради. ТУ-104 Тинч океан қирғоқларига ниҳояти 9 соат ичида етиб боради. Илгарилари эса Узоқ Шарқдагилар марказий газеталар сонини 12—13 сутка кечикиб олардилар.

— Аэродромлар самолётни қабул қилмаса нима бўлади?

— Бундай тақдирда биз матрицаларни аэродромга парашют орқали ташлаймиз. Ҳозир газета саҳифаларини фототелеграф орқали узатишнинг янги технологияси ишлаб чиқилмоқда.

«Правда»ни тарқатишда жуда хилма-хил ва кўптармоқли воситалардан қўлланилади. Бу мақсадда самолёт, автомобиль, темир йўл, ҳатто буғилар қўшилган чаналардан ҳам (Узоқ Шимолда) фойдаланилади. Йўл оғир бўлган тоғлик районларда эса вертолёт ёрдамга келади.

Яқин йиллар ичида нашриёт матрицалардан бевосита газета босадиган пунктлар тармоғини бирмунча кенгайтиришни мўлжалламоқда. Масалан, бундай пунктлар Целиноград, Симферополь, Челябинск ва бошқа шаҳарларда ташкил қилинади.

— «Правда»нинг чет элларда қандай тарқатилиши тўғрисида айтиб берсангиз.

— Америка Қўшма Штатлари, Германия Федератив Республикаси, Гана, Австралия, Бразилия, Гвинея... хуллас барча қитъаларни ва дунёдаги ҳамма мамлакатларни тилга олишга тўғри келади. «Правда» чет эл мамлакатларига асосан самолётлар орқали элтилади. У ерлардаги маҳаллий фирмалар газетани обуначиларга тарқатадилар, киоскаларда сотадилар. Чет элда «Правда»га қизиқиш тўхтовсиз ўсмоқда.

— Газета юбилейига атаб нималар нашр этилади?

— «Ленинчи», «Правда»га 50 йил», шунингдек «В. И. Ленин «Правда» ҳақида» каби ҳужжат ва материаллар тўпламлари нашрга тайёрланмоқда. Иккинчи тўпламга Лениннинг «Правда»да босилган асарларининг библиографик рўйхати ҳам илова қилинади. «Правда»нинг юбилейи ва Коммунистик партиянинг XXII съезди қарорлари ҳамда КПСС янги Программасини амалга оширишда матбуотнинг вазифаларига бағишланган фотоальбом оммавий тиражда нашр этилади.

Новости матбуот агентлиги (АПН).

ПЕНСИОНЕРЛАР СОВЕТИ ҲИСОБ БЕРДИ

Киров район «Известия» маҳалласида пенсионерлар Совети ташкил этилгандан бери анчагина ишлар қилинди. Пенсионерлар қишда кўпгина хонадонларни ўтин-кўмир билан таъминлашда, ремонтга муҳтож уйларни тузатиш учун қурилиш материаллари олишда яқиндан ёрдам бердилар. Уларнинг ташаббуси билан маҳалла ободончилиги, унинг санитария-гигиена аҳволини яхшилаш юзасидан ҳам бир қатор тадбирлар амалга оширилди, маҳалла комитети учун идора қурилди, чойхона ремонт қилинди. Пахта йиғим-терими даврида қилган фидокорона меҳнатлари учун пенсионерлардан 15 киши Киров район социал таъминот бўлими томонидан фахрий ёрлиқ ва пул мукофоти билан тақдирланди.

Маҳалла пенсионерлар Советининг бир йиллик иши юзасидан ўтказилган ҳисобот-сайлов йиғилишида Совет раиси Ғози Расулов ана шулар ҳақида батафсил сўзлаб берди. Йиғилишда сўзга чиққан маҳалла кексалари Совет ишидаги ютуқларни таъкидлаш билан бирга, унинг фаолиятини янада жонлантиришга қаратилган конкрет таклиф ва мулоҳазаларни ўртага ташладилар.

Ҳ. ЮНУСОВ.

БИЛДИРИШ

5 апрель эрталаб соат 10 да Тошкент радио уйида (Куйбишев кўчаси, уй № 17) фельетончи-журналистлар ва карикатурачи-рассомларнинг республика семинари очилади.

Семинарга газета ва журналларнинг сатира ва юмор жанри бўйича ишловчи ҳамма ходимлари, шунингдек кўп тиражли ва деворий газеталарнинг редакторлари, Тошкентдаги ишчи мухбирлар таклиф этилади.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ ПРАВЛЕНИЕСИ

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

Г. КРАСНИЦКИЙ— СПОРТ МАСТЕРИ

СССР Футбол федерацияси «Пахтакор» (Тошкент) командасининг марказий ҳужумчиси Геннадий Красницкийга СССР спорт мастери деган фахрли номни берди.

ЭРТАГА СТАРТ

Кўпкунлик велосипед пойгалари Ўзбекистонда оммавий равишда тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди. Ҳар йил спорт ёзи бошланиши олдидан Ўзбекистон велосипедчилари бошқа кўп қардош республикалар командалари билан бирга қийин йўлга отланишади. Улар 8—10 кун ичида 1200 километрдан ортиқ масофани босиб ўтишлари керак.

Бундай қизиқ спорт тадбири 1955 йилда бошланган эди. У вақтда пойга Тошкент-Самарқанд-Тошкент маршрути бўйича ўтказилган. 1958 йилда бу мусобақалар узайтирилган маршрут бўйича Тошкент-Самарқанд-Бухоро-Тошкент ўртасида ўтказилди, 1960 йилдан буён эса пойга маршрути ўзгартирилиб, Фарғона водийсидаги шаҳарлар бўйича ўтказиб келинмоқда.

Эртага соат 14 да пойтахтимизнинг В. И. Ленин номли майдонида VII кўпкунлик велосипед пойгасига старт берилади. Тошкент-Қўқон-Наманган-Қўқон-Тошкент маршрути бўйича ўтадиган бу пойганинг узунлиги 1121 километр бўлиб, 9 этапга бўлинган. Пойга финиши 15 апрелда марказий «Пахтакор» стадионида бўлади.

Бу йил ўтадиган мусобақа велоспорт ишқибозларида катта қизиқиш туғдирмоқда. ЎзССР Министрлар Советининг кўчма мукофоти учун Тожикистон (1961 йилги пойга ғолиби), Туркманистон, Ленинград, Ўзбекистон ва бошқа иттифоқчи республикалар командалари ўртасида кескин кураш бўлади.

Республика областлари терма командалари, Армия спорт клуби ва «Старт» (Тошкент) спорт клуби спортчилари спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи Ўзбекистон Совети мукофоти учун курашадилар. Пойгада шунингдек, СССРнинг бошқа шаҳарларидан келган меҳмонлар ҳам қатнашадилар.

Пойганинг бош судьяси қилиб республика категориялик судья Л. Боград тайинланди.

П. КОНОВАЛОВ.

Ёш математиклар мусобақаси

Тошкент область ўқитувчилар малакасини ошириш институтида яқинда ёш математикларнинг область мусобақаси ўтказилди.

Мусобақада Орджоникидзе районидаги 32-ўн бир йиллик мактабнинг 10-синф ўқувчиси Шобдулла Алметов ғолиб чиқди. У берилган масала ва мисолни тез ҳамда тўғри ҳал қилди. Алметов Фахрий ёрлиқ билан тақдирланди. Шунингдек, унга ёш математикларнинг республика мусобақасида ҳам қатнашиш ҳуқуқи берилди.

Ю. МАНСУРОВ,

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

Телевизор

4 АПРЕЛДА

Рус тилида: 18.30 — **Меҳнат қаҳрамони билан учрашув** (ёшлар учун), 19.00 — **Автомат дўстимиз** (илмий-оммабоп фильм). 19.10 — **Телевизион янгиликлар**, 19.25 — **Саволларингизга жавоб берамиз.**

Ўзбек тилида: 19.40 — **Қишлоқ хўжалик фильмлари фестивали. Тўғри йўл** номли кинофильм, 20.00 — **Телевизион янгиликлар.** 20.15 — **Венгрия озод қилинган кун ҳақида эшиттириш**, 20.40 — **Саҳий кишилар** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IV да **Русалка**, 5/IV да **Зайнаб ва Омон.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 4/IV да **Хўжайин**, 5/IV да **Ганг дарёсининг қизи.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IV да янги спектакль **Уч баҳодир**, 5/IV да **Ғазал фожиаси.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Йўлбарслар» аттракциони.** Ўргатувчи РСФСР да хизмат кўрсатган артист **Маргарита Назарова.**

Кино

Жоао Карральнинг сири — «ВАТАН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ИСКРА» (кеч соат 10-25 минут ва 10-50 минутда).

Уч — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Бизнинг шаҳарли йигит — «МИР» (эрталаб соат 10 ва кеч 6 да).

Райком секретари — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Агар бу севги бўлсачи? — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА МУАССАСАЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ишчи ва хизматчиларга насияга сотилган товарлар учун ҳисоб-китоб «Ташхозкультторг» магазинларининг қуйидаги счётларига

ПЕРЕЧИСЛЕНИЕ

ҚИЛИШ ЙЎЛИ БИЛАН АМАЛГА ОШИРИЛАДИ:

11-магазин — махсус счётнинг № 445101 Давлат банкининг Ленин бўлимида.

23-магазин — махсус счётининг № 44119 Давлат банкининг Фрунзе бўлимида.

34-магазин — махсус счётининг № 44116 Давлат банкининг Октябрь бўлимида.

36-магазин — махсус счётининг № 44117 Давлат банкининг Октябрь бўлимида.

48-магазин — махсус счётининг № 445125 Давлат банкининг шаҳар бошқармасида.

55-магазин — махсус счётининг № 44114 Давлат банкининг Куйбишев бўлимида.

51-магазин — махсус счётининг № 44135 Давлат банкининг Куйбишев бўлимида.

«Ташхозкультторг».

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») —орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786, Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими —34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими —25888. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор —26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётнинг босмахонаси.

Р. 02127. Нашр. Г. — 1564.